

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:

34170 Gorica, Riva Piazzutta, 18 - Tel. 83-177

PODUREDNIŠTVO:

34135 Trst, Vicolo delle Rose, 7 - Tel. 414646

Polletna naročnina L. 2.000

Letna naročnina L. 4.000

Letna inozemstvo L. 5.000

Poštno čekovni račun: št. 24/12410

Leto XXVI. - Štev. 15 (1297)

Gorica - četrtek, 11. aprila 1974 - Trst

Posamezna številka L 100

Velika noč ne sme biti le spomin na to, kar se je nekoč zgodilo. Za verne kristjane je istočasno opomin, kot stoji zapisano v pismu sv. Pavla Kološanom (3, 3): »Zakaj umrli ste in vaše življenje je s Kristusom skrito v Bogu.«

Naše življenje je s Kristusom skrito v Bogu, če smo resno vzeli postni čas, če se redno povezujemo s Kristusom, ki je navzoč med nami in se nam daje v božji besedi, v molitvi, v zakramentih in daritvi sv. maše. Izraz življenja s Kristusom je tudi ljubezen do bližnjega.

Zato želimo vsem našim naročnikom, bralcem, sodelavcem in podpornikom lista, da bi iskali vstalega Kristusa med živimi ter ga našli v sebi in drugih.

UREDNIŠTVO IN UPRAVA

»KATOLIŠKEGA GLASA«

Zmaga nad grehom in smrtjo

Velikonočni praznik je največji praznik cerkvenega leta. In po pravi. Saj je praznik izvršenega odrešenja, največje božje dobrote za vse človeštvo. Kristjani obhajajo ta praznik notranje prenovljeni: očistili smo svoja srca v sveti spovedi, na katero smo se v tem svetem letu posebno skrbno pripravili, in okrepani z velikonočnim obhajilom, v katerem smo se združili s poveljancem Kristusom, se tudi mi veselimo Kristusove zmage nad grehom in smrtjo. Tako je danes tudi v naših srcih velik praznik.

VELIKONOČNO VESELJE

Kristus je za nas umrl in vstal. Po njegovem trpljenju in njegovem vstajenju smo tudi mi prešli iz smrti greha v življenje božjih otrok, iz sužnosti v svobodo, iz teme v luč. To nas mora napolniti z velikonočnim veseljem. Udeležili se bomo svete daritve in tudi daritvenega obreda, pri katerem se naše odrešenje skrivnostno obnavlja. Ponesimo od maše velikonočno veselje s seboj na svoje domove, v svoje družine in med sode in znance. Ko bomo uživali velikonočna jedila, ne pozabimo, da smo danes še posebej zbrani v Gospodu in da je zato tudi on sam v duhu med nami. Naj bo danes v nas osrečujoča zavest, da smo božji otroci in pridobljeno božje ljudstvo.

Dan Gospodovega vstajenja nam mora biti dan globokega notranjega veselja, dan milosti in duhovnega miru. Skušajmo ga preživeti v duhu pri vstalem Gospodu. Osrečuje naj nas še posebej zavest, da smo se v tem svetem letu odločili, da bomo živeli novo in popolnejše življenje iz milosti odrešenja.

VSTATI K NOVEMU ŽIVLJENJU

Današnji praznik nas spominja, da smo bili s Kristusom pokopani v zakramentu svetega krsta in smo z njim vstali k novemu življenju. Obnovili ali pomnožili smo to življenje v dobri velikonočni spovedi. Zdaj je v nas skrito podobno življenje, kakor ga živi poveljani Kristus. Z apostolom moramo reči: »Živim ne več jaz, ampak v meni živi Kristus« (Gal 2, 20). Kakor varujemo svetilko pred vetrom, tako moramo to luč božjega življenja v sebi varovati, da nam kdaj ne ugasne. Zato nam je predvsem dvojje potrebno: stanovalna molitev in zdravilo svetega obhajila.

Jesus nam je naročal: Čujte in molite, da v skušnjavi ne padete, in nas učil, da je treba vedno moliti in se ne naveličati (Lk 18, 1). Prav tako nam je zapovedal, da moramo prihajati h Gospodovi mizi, kjer nas on sam hrani s svojim telesom in krepča s svojo krvjo. »Ako ne boste jedli mesa Sinu človekovega in pili njegove krvi, ne boste imeli življenja v sebi. Kdor je moje meso in pije moje kri, ima večno življenje in jaz ga bom obudil poslednji dan« (Jan 6, 53, 54). Obhajilo nam ohranja v duši božje življenje in nam daje zagotovilo, da bomo nekoč tudi mi vstali v slavi in bomo podobni poveljancem Gospodu.

Naše življenje s Kristusom, ki je sedaj skrito v duši, se bo ob sodbi tudi na zunaj razodelo. Vesoljna sodba, ko bo poveljani

Kristus zopet prišel, ne bo za nas dan jeze, temveč dan velikega veselja, začetek neminljive radosti. Takrat nas bo vstali Kristus postavil na svojo desno stran in nas povabil v svojo družbo: »Pridite, blagoslovljeni mojega Očeta, prejmite kraljestvo, ki vam je pripravljeno od začetka sveta« (Mt 25, 34). Takrat bo pozabljeno vse trpljenje tega sveta. Zdaj moramo še za svojim Gospodom nositi križ, kakor on, gremo po trpljenju v večno slavo. Vstali Kristus nas vabi, naj z veseljem nosimo v sebi njegovo uniranje, da bomo živeli življenje milosti in nekoč prišli k njemu.

Tako danes, na dan Gospodovega vstajenja mislimo tudi na drugi Kristusov prihod, pri katerem se bo slava poveljancem Gospoda vsemu svetu razodela. Takrat bo naše odrešenje dopolnjeno. To je naše veliko upanje, katerega poroštvo je od mrtvih vstali Kristus.

VSAKA NEDELJA JE MALA VELIKA NOČ

Skrivnost velikonočnega praznika je prevelika, da bi jo spreumeli v enem dnevu. Obhajamo jo vsako nedeljo vse leto. Vsako leto obhajamo spomin trpljenja in vstajenja v presveti daritvi. Zato prihajamo v božji svetišče, da obnavljamo Kristusovo velikonočno skrivnost. Vsaka nedelja je za nas dan velikonočnega veselja. Naj se to pozna tudi v naših družinah. Kakor ni Kristusa brez njegove velikonočne skrivnosti, tako ni resničnega kristjana brez obhajanja nedelje, kjer se ta skrivnost obnavlja.

Vstali Kristus nas je spravil z Očetom. Naročil nam je, da se moramo spraviti tudi med seboj. To naročilo v tem svetem letu ponavlja sveta Cerkev. Kristus nas je učil: »Eden je vaš Učenik, vi pa ste bratje« (Mt 23, 8). Ker smo si kristjani bratje, naj prenehajo med nami vsaj v tem svetem letu družinski prepri, mržnje in sovražstvo med sosedmi, naj bi se končala tudi nesloga med narodi. Se le potem bo naše velikonočno veselje popolno.

Kristus je enkrat za vselej umrl in vstal, da odslej živi Bogu. Naj nas s svojo milostjo vse povezuje v eno svoje ljudstvo, ki že roma k vstalemu Kristusu in se trudi za dobro na zemlji, s srcem pa se že zdaj rado mudi pri svojem Gospodu in vedno hrepeni po večnem vstajenju.

Ekumenski križev pot

V Berlinu so imeli 5. aprila letos ekumenski križev pot, ki so se ga udeležili zastopniki evangeličanov in katoličanov. Ta skupni križev pot so vpeljali leta 1958 na Katoliškem dnevu. Postal naj bi nova vez med obema veroizpovedima.

Gibanje »AJU«

Na Japonskem dobiva silen razmah gibanje »AJU«, kar je kratica iz besed »Aino jikko undo« in bi se po naše reklo »dejavnost ljubezen«. Gibanje je ustanovil neki nemški misijonar. Člani tega gibanja se zbirajo v skupinah in se pogovarjajo o tem, kako bi drugim naredili življenje lažje in jim pomagali v stiski. Nekatere člane tega gibanja vodi pri tem verski nagib, druge pa čut človekoljubnosti. Vsekakor pa je to gibanje polno evangelijskega duha in pomaga odpirati krščanstvu pot v japonsko družbo.

Velikonočna skrivnost in slovenski človek

Eden najbolj priljubljenih sodobnih duhovnih pisateljev Michel Quoist pravi v knjigi »Kristus živi« o Jezusovem vstajenju:

»Skrivnost odrešenja je tudi skrivnost vstajenja, kajti križev pot se ne ustavi pri grobu. Nadaljuje se prek smrti, da se izlije v sijajno radost večnega življenja. Jezus Kristus je veliki zmagovalček greha, trpljenja in smrti. V njem je umrl vsak človek, v njem je umrlo — pa tudi vstalo — vse nekdanje, sedanje in prihodnje človeštvo. Tako ni nikogar, ni nobenega greha, nobenega trenutka našega življenja, niti trohice vesolja, ničesar, kar bi ušlo zmagi Jezusa Kristusa. Zunaj njegovega odrešenja ni nobena reč za vedno uspeša. Vse je združil v sebi, ljudi, človeštvo, svet. Vse je daroval, dal, vse preusmeril v Bogu, vse obudil.«

In prav to vseobsegajočo resnico Jezusovega vstajenja hočemo čim globlje doživeti. Ker je Jezusova zmaga popolna, mora biti tudi naše veselje popolno, vse se mora veseliti Kristusovega vstajenja; zemlja, rastline, živali in ljudje. Tudi trpeči in umirajoči človek dobi v Jezusovem vstajenju veselo upanje.

Ze omenjeni pisatelj pravi v isti knjigi: »Če hočemo, nam niti trenutek življenja ne more uiti prekipevajočemu veselju velike noči. Pravi kristjan ne more živeti mimo radosti. Po Kristusu je vpeljan in ustoličen v radost, ji izročeni. V svojem življenju ne more doživeti resničnega poloma: niti greh, niti trpljenje, niti smrt zanj niso nepremostljive ovire. Vse je prvina odrešenja, vstajenja, kajti odslej ga v njegovem grehu, njegovem trpljenju in v njegovi smrti čaka Jezus Kristus-zmagovalček. Če smo žalostni, smo zato, ker se uprti vase spogledujemo s smrtjo in si tako zapiramo življenje.«

NASE VESELJE OB KRISTUSOVI ZMAGI

Vsi slovenski velikonočni običaji, vse slovenske velikonočne pesmi in vse slo-

vensko praznovanje Jezusovega vstajenja je ena sama pesem veselja ob Jezusovi zmagi nad smrtjo in ob polnosti življenja, ki prehaja na vse ljudi in na vse stvarstvo iz vstalega Kristusa. Povezan s skrivnostnim pomlajevanjem slovenske zemlje vsako pomlad znova doživlja slovenski človek na slovenski zemlji tudi velikonočno skrivnost, skrivnostno prerojenje iz trpljenja in smrti v vstajenje in v poveljano življenje.

Michel Quoist to doživljanje velikonočne skrivnosti izrazi takole: »Zato lahko največje trpljenje in največja radost živita skupaj, tesno združena v toku istega življenja. Pravo veselje, ne prehodno, ne lažniva blaženost naivnega duha, ne odpoved zgrešene mistike, ne nepopravljivi optimizem tistih, ki določajo, da je "bolje smejati se kot jokati", ampak tišina, notranja vedrina, globok mir in žar človeka, ki kljub razklanemu srcu in razpadajočemu telesu, kljub trpljenju svojih bratov in sestra, ne da bi pozabljal nanje, ne da bi jih zatajil, ne da bi zapustil svoj boj proti trpljenju, z vsemi močmi veruje v zmago Odrešenika in se neločljivo veže nanj ter se združuje z njegovim bojem.

Človek, ki je tako stopil v veselje in v njem živi, je v Kristusu postal takšen, kakršnega želi Oče. Doživel je pravo postavo živga, popolnoma razvitega človeka, ker je v skupnosti z Jezusovo skrivnostjo šel do konca. Ni šel le do skrivnosti njegovega stvarjenja, učlovečenja, odrešenja, ampak tudi do skrivnosti vstajenja.«

Slovinci praznujemo Jezusovo vstajenje na veliko noč veselo, veličastno, zmago-slavno. V vsakdanjem življenju se pa mora seveda ta praznična veselost in veličastna zmago-slavnost umikati v tišino, notranjo vedrina, globok mir in v neomajno zaupanje, da za trpljenjem in smrtjo pride vstajenje in poveljancem. Tako so doživljale in še doživljajo velikonočno skrivnost verne slovenske matere-svetnice, mučenice. In tako naj bi jo doživljali tu-

di verni slovenski sinovi in hčere vernih slovenskih mater.

USTVARJENI SMO ZA VSTAJENJE

Vsi gremo vstajenju in poveljancem življenju naproti. In čim več sedaj trpimo, čim bolj nosimo na sebi umiranje, tem bliže smo vstajenju in poveljancem življenju. Velika noč — Jezusovo vstajenje ni le največji praznik za slehernega kristjana, ampak tudi njegov končni cilj, smisel vsega njegovega življenja. Za vstajenje in za večno življenje smo bili namreč ustvarjeni in odrešeni.

Zato je in ostane za nas največje in najbolj osrečujoče upanje, upanje na vstajenje in poveljano življenje. Iz tega upanja je živel tudi največji slovenski pesnik dr. France Prešeren, ko je v svoji največji duševni krizi priznal:

Minljivost sladkih zvez na svet oznanil
kak kratko je veselih dni številjo;
da srečen je le-tá, kdor z Bogomilo
up sreče onkraj groba v prsih hrani.

Se malo prej je poveljeval smrt, ko bi moral vstajenje. Kajti smrt je le prehod, ne nekaj stalnega, ne človekov cilj, ampak le pot do cilja. Zato moramo obrniti na vstajenje tiste besede, ki jih je zapel o smrti.

Vstajenje je predolgo se ne mudil!
Ti ključ, ti vrata, ti si srečna cesta,
ki pelje nas iz bolečine mesta
tja, kjer trohljivost vse verige zgrudi.

To upanje temelji na Jezusovih besedah: »Jaz sem vstajenje in življenje. Kdor v me veruje, bo živel, tudi če umrje; in kdor živi in v me veruje, vekomaj ne bo umrl« (Jan 11, 25-26).

Vstal je Kristus, vstali bomo tudi mi. Slovinci to živo verujemo, zato Jezusovo vstajenje z največjim veseljem praznujemo in iz te resnice živimo.

Fortunov zakonski osnutek o splavu Pokop francoskega predsednika

Poslanec Fortuna, ki je uspel uvesti v italijansko zakonodajo razporoko, je že predložil rimskemu parlamentu zakonski osnutek o splavu. Izjavil je, da bo v kratkem zahteval, naj se ukinejo nekatere prepovedi o mamilih. Rekli smo že, da je v sami naravi zla neko prekletstvo, neka zločesta nujnost ali zakonitost, da zlo poraja še hujše zločnosti, tako da kdor povzroča zlo, pada iz prepada v prepad. Tudi poslanec Fortuna se ne more izogniti tej strahoviti zakonitosti zla: razporoka, splav, mamila... jutri morda še evtanazija!

SPLAV JE ZLOČIN ZOPER ŽIVLJENJE

Splav je neposredna prekinitve nosečnosti, ki se povzroči ali tako, da se odpravi človeški plod in se s tem umori bitje, ki ne more živeti izven svojega naravnega okolja; ali pa tako, da se s posebnim kirurškim posegom razkosa bitje v materinem telesu (feticidij). Splav ni zato nič drugega kot namerni uboj nerojenega človeškega bitja, zločin zoper življenje.

Ze poganski rimski cesar Septimij Sever je uvrstil splav med zločine, ki jih je rimsko pravo najstrožje prepovedovalo, in zahteval za povzročitelje splava težke kazni: globo, izgon in tudi smrt, ako je mati pri tem posegu umrla. Prvi krščanski pisatelji (Atenagora, Minucij, Feliks, Tertulijan) so splav ostro obsojali; cerkveni zbori so ga označevali kot »uboj«; papež Pij XII. v nagovoru babiloncem (29. oktobra 1951) in Pavel VI. v okrožnici o posredovanju človeškega življenja (Humanae vitae) sta naglasila, da je sleherni »človeško življenje sveto« in da je zato nedopusten »neposredni splav«. Zadnji cerkveni zbor prištevava splav med »sodobne sramote« in grozodejstva, saj »se najdejo tudi taki, ki se ne zgrozijo niti pred ubijanjem!« (GS 27, 3: 51, 2). Italijanski škofje so v izjavi januarja 1971 poudarili: »Ze od začetka je Bog postavil neko neprestopno mejo človekovi svobodi: spoštuj bratovo življenje!... Za sleherno pravilno vest je splav zločin zoper življenje. Iz spočetja izhaja namreč človekova oseba.«

FORTUNOV PREDLOG O SPLAVU

Dne 11. februarja 1973 je poslanec Fortuna predložil parlamentu v Rimu zakonski osnutek o splavu. Osnutku je dostavil še posebno pismeno obrazložitev. Osnutek ima 12 členov. Bežni pregled osnutka vzbuja vtis, da je predlog hudo površen, notranje nepovezan in protisloven, naglo povzet po tujih vzorcih. Značilno za Fortuna je to, da sprva govori o »ozkem« splavu, nato pa zakon o splavu razprosti, da je dejansko raztegnjen na vse primere. V začetnih stavkih namreč stavi pogoje, ki ožijo razsežnost splavov, v naslednjih določbah te pogoje črta, tako da padejemo omejitve in da je splav dopustljiv v vseh primerih.

Prvi člen določa, da sta za upravičenost splava potrebna dva pogoja: da ga izvrši zdravnik in da splaviteljica predloži izjavo dveh zdravnikov, ki potrjujeta, da bi nadaljnja nosečnost utegnla biti zanj smrtonosna ali tudi samo nevarna njemu; »telesnemu oziroma duševnemu zdravju«; ali pa da obstaja možnost, da bo rojenček »telesno ali razumsko prizadet«.

Drugi člen sprosti splav, ker ukinja drugi pogoj: pravi namreč, da »ni potrebna« izjava dveh zdravnikov, kadar zdravnik operater meni v »dobri veri«, da bi bila nadaljnja nosečnost škodljiva za nosečnico.

Členi 3., 4., 5., 6., 7. in 8. govori o kaznih za prekrške v zvezi s splavi.

Člen 9. daje spregled od sodelovanja pri splavih osebami, ki jim vest to prepoveduje (katoliški zdravniki, bolničarke, redovnice). Sicer pa isti člen ta spregled ponovno ukinja, ko pravi, da so tudi te osebe dolžne nuditi »potrebno pomoč«, kadar je treba »rešiti življenje« nosečnice ali tudi samo preprečiti »mrtjco« za njihovo »telesno ali umsko zdravje«.

Zadnji členi (10., 11., in 12.) so formalnega značaja in se tičejo nalog pokrajinskega zdravnika, odprave dosedanjih kazni za splav in preklica prepovedi glede prodaje sredstev za povzročanje splava in tovrstne propagande. Fortunov zakon namreč ne samo da sprošča splav, temveč tudi nudi svobodo pri propagandi, kako naj se splavi vrše, in pri prodaji sredstev za široko povzročanje splavov.

KRATKA OCENA FORTUNOVEGA PREDLOGA

Fortunov zakonski osnutek odpira na stežaj vrata splavu. Dovolj je, da ženska hoče in si dobi ustrežnega zdravnika. Vsaka nosečnost žensko obremenjuje, utruja

in tare z negotovostjo in skrbjo. Ne bo ji težko najti dveh uslužnih zdravnikov, ki ji pismeno izjavita, da ji nadaljnja nosečnost utegnla biti nevarna ali tudi, da je verjetno, da bo rojenček »fizično ali umsko prizadet«. Saj po izvršenem splavu ne bo nihče nikdar uspel dokazati nasprotnega.

Sicer pa 2. člen zakona ukinja predpis o izjavi dveh zdravnikov, ker poverja vso zadevo »dobri veri«, tj. uvidevnosti, samovolji zdravnika operaterja, ki stori, kar hoče, ali bolje, kar mu denarna korist naroča.

Poslanec Fortuna je mož bodočnosti: še daleč ni zadovoljen z zakonitvijo še tako »širokega« splava, njegov cilj je črtanje, izbris iz državne zakonodaje, vsakega zakona o splavu, tako da postane splav »ne-kaznivo dejanje«, zasebni poseg, docela prepuščen samovolji vsake ženske. Sam namreč pravi: »Naš predlog o splavu je zelo ozek. Naj feministična gibanja ustvarijo pogoje za bolj napredne odločitve.«

Istočasno z izročitvijo Fortunovega zakonskega osnutka o splavu parlamentu je 11. februarja 1973 italijanski episkopat ponovno obsodil splav kot »zločin zoper življenje«, ki ponižuje samo »človekovo dostojanstvo«. Ta zakonski osnutek, pravijo škofje, še bolj okužuje ozračje moralne propasti, ki s tolikim zaletom mori »verski in nravni čut in razkrajja tiste pristne vrednote, ki dajejo smisel osebnemu in družbenemu življenju. Predlog o splavu se postavlja v imenu »sodobnosti in napredka«, v resnici pa razgalja tragično stvarnost današnje družbe, ki jo splav dobro označuje: nasilje zoper človeka. (Civiltà Cattolica, št. 2946, str. 585).

VOLIVCI PRED TEŽKO IZBIRO

Ta članek nima namena, da bi govorili o splavu kot takem: o njegovi naravi, nemoralnosti, učinkih, temveč o pravnih pobudah poslance Fortuna v parlamentu, o njegovem pojmovanju človeka in življenja, in še zlasti o nadvse težki odgovornosti vseh tistih, ki bodo oddali svoj glas pri prihodnjem referendumu.

Poslanec Fortuna je z izjavo, da bo zahteval brz po referendumu, ako se izteče zanj ugodno, sprostitve splava in mamil, povezal te tri zadeve v eno samo pravno enoto.

S tem pa so volivci postavljeni pred zelo težak problem vesti: ali naj sprejmejo takšno Fortunovo pojmovanje življenja ali naj ga odklonijo. Če ga sprejmejo in glasujejo za Fortunov razporočni zakon, sprejemajo tudi Fortunove predloge o splavu in mamilih. Referendum je vse kaj drugega kot so običajne volitve! Pri referendumu je vsakdo, ki glasuje, zakonodajalec, tisti, ki odloča, če naj velja ali ne velja neka državna postava. Tu gre za neposredno uklinjanje ali ohranjanje državnih postav, za osebno soodgovornost, prištevnost in odgovornost pred lastno vestjo, pred družbo in pred Bogom.

Pri bodočem referendumu bo padla odločitev ne samo o razporoki, ampak tudi o splavu in pobijanju nerojenih otročičev ter o mamilih, ki vodijo mladino v duševno in telesno propast in samomor.

Volivci stoje pred težko izbiro v vesti in pred Bogom.

Naši misijonarji na terenu

Posebno bogato je zadnje Cesnikovo pismo z dne 21. februarja. V njem pravi: *Te dni odhaja Rok Gajšek. Sedaj sva spet z Ivanom Selakom sama in dela je zelo veliko. Ne vem, kako ga bova zmožla... Neprestani obiski ljudi po deželi mi počasi jemljejo moči. Preveč je dela, a premalo nas je delavcev na tem delu otoka. To leto bo zelo težko za našo škofijo, ker gre veliko duhovnikov na dopust, predvsem zaradi slabega zdravja in ostarelosti. Moltite za nas!*

Se vedno nisem poravnal dolga za vodovodne cevi, po katerih je pritekla voda v kraj z 2.500 ljudmi. Počasi uvidevam, da sem imel prav, ko sem se tega lotil, saj bodo izgubile mnoge boleznj, ker se ljudje niso držali higienskih navodil. Vsega se je treba lotiti, če naj bo človek polno koristen.

Naši kavovci lepo napredujejo, a nas nasad tudi veliko stane, ker je treba imeti kar 12 delavcev, da vse to vzdržujejo. Res se bojim, kako bo šlo že dve leti, ker smo z denarjem nekoliko na tesnem. Naj vam povem, da nas samo delavci pri kavovcih stanejo 520.000 starih dinarjev na mesec. Vse to je treba od nekoga dobiti

Pogrebne svečanosti za umrlim francoskim predsednikom Pompidoujem so pripeljale v francosko prestolnico množico državnih poglavarjev in visokih diplomatov, ki so hoteli na ta način izraziti svoje sožalje, obenem pa izrabiti pogreb za medsebojna srečanja in razgovore.

Tako so prišli med drugimi predsednik ZDA Nixon, predsednik Sovjetske zveze Podgorni, predsednik britanske vlade Wilson, zahodnonemški kancler Brandt. Italijo so zastopali kar trije predstavniki: državni predsednik Leone, predsednik vlade Rumor in zunanji minister Moro.

Pogrebne svečanosti je opravil pariški nadškof Marty v stolnici Notre-Dame. Pompidou je bil osebno veren človek in tega prepričanja tudi ni skrival. »Ta trenutek — je dejal kardinal v svojem na-

govoru — je trenutek vere in bolečine. Pustimo zato ob strani vsako hvalo.«

Navzočnost tujih državnikov je dala dopisniku lista »Aurore« priložnost za trpko ugotovitev: »Smo res že tako daleč, da le še smrt kakega francoskega predsednika naredi iz Pariza križišče sveta?«

Medtem pa se vršijo v Franciji mrzlične priprave na volitve novega državnega predsednika. Golisti so se že odločili: za svojega kandidata so izbrali bivšega ministrskega predsednika Chabana Delmasa. Drugi kandidat bo Edgar Faure, ki je v vladi vedno sodeloval z golisti, a noče biti njih pripraga. Računa z glasovi zmernih golstov in sredinskih strank, zlasti krščansko usmerjenega ljudskega republikanskega gibanja. Levica bo volila Mitteranda, ki je na zadnjih predsedniških volitvah uspešno

Pokojni francoski predsednik Pompidou

ključboval Pompidouju. Pompidou ga je mogel poraziti šele v drugem krogu volitev.

Kot zadnji resni kandidat za predsednika države se je v ponedeljek prijavil še voditelj neodvisni republikancev in sedanjji finančni minister Valéry Giscard d'Estaing, ki je prista liberalnega vodstva gospodarstva. Politični izvedenci menijo, da bo volivni spopad potekal zlasti med Chabanom Delmasom, d'Estaingom in Mitterandom, medtem ko Faureju ne dajejo dosti izgledov za uspeh.

Eno je gotovo: kdorkoli bo že zmagoval, se bo moral odpovedati togosti in ostreosti dosedanj golistične politike; v nasprotnem primeru se lahko zruši Evropski gospodarski trg, pa tudi obrambna zveza NATO lahko dobi nepopravljive udarce. Edino korist od tega bi imela Sovjetska zveza in svetovni komunizem.

Sestanek manjšinskih strank v Veroni

Zadnje nedeljo so se zbrali na skupnem srečanju v Veroni predstavniki manjšinskih ter avtonomističnih strank alpskega področja. Srečanje je pripravila Tridentinsko tirolska ljudska stranka (PPT) z namenom, da bi se na njem porazgovorili o skupnih pobudah v obrambi posebnih interesov manjšin. Zasedanja so se udeležili zastopniki iz Doline Aosta, Južnega Tirola, Furlanije in slovenske manjšine, poleg predstavnikov nekaterih drugih gibanj. Tako so bili na veronskem sestanku prisotne stranke SPS-Tirol, SFP-Tirol (tirolska socialna stranka), Movimento Friuli, Slovenska skupnost in SDZ, Union Valdotaie, Rassemblement valdotaine, Partito del Popolo Trentino Tirolese, Democratici popolari ter Evropska federalistična stranka. Sestanka se ni udeležila Južnotirolska ljudska stranka (SVP), ki je bila tudi povabljen. Prisotni so bili razni poslanci ter deželni predsednik Doline Aosta.

Na sestanku je bilo govora o raznih skupnih akcijah, ki naj bi jih podvezle manjšinske stranke severne Italije za obrambo svojih interesov. Dnevni red srečanja je še posebej obsegal razpravo o zakonskem osnutku, ki predvideva državno finansiranje strank in ki je prav sedaj v debati pred poslansko zbornico. Udeleženci sestanka so pri tem ugotovili, da je

Bachova »Velika maša« v Ljubljani

V dvorani Slov. filharmonije v Ljubljani je bil na cvetno nedeljo veličasten koncert. Zbor in orkester »Consortium musicum« je pod vodstvom dirigenta Mirka Cudermana izvajal »Veliko mašo v h-molu« J. S. Bacha. Sodelovali so pevci solisti Zlata Ognjanovič, Milka Evtimova, Mitja Gregorač, Jože Stabej ter Anton Feinig. Vsi izvajalci so zelo prepričljivo podali to monumentalno in zahtevno delo baročnega mojstra. Nabito polna dvorana je z dolgotrajnim aplavzom bogato nagradila vse nastopajoče. Koncert sam je predstavljal nedvomno izredno umetniško doživetje za celotno slovensko kulturno dogajanje.

predloženi zakonski osnutek skrajno krivičen, ker ne upošteva strank, ki niso prisotne v parlamentu, kar velja zlasti za večino manjšinskih strank in gibanj. Zato so sprejeli skupen dnevni red s predlogom za protest proti omenjenemu osnutku in za dopolnilo istega, ki naj predvideva upoštevanje strank narodnih manjšin ter avtonomističnih gibanj v deželah s posebnim statutom. Poslanec Chanoux iz Doline Aosta je prejel mandat vseh prisotnih strank, da predloži parlamentu začetni popravek. Udeleženci so se tudi domnili o pobudah za bodoče stalno sodelovanje.

OKNO V DANAŠNJI SVET

Za beatifikacijo kard. Newmana

Kongregacija za zadeve svetnikov si prizadeva, da bi bil v svetem letu kardinal Janez Newman razglašen za blaženega. Prefekt zadevne kongregacije kardinal L. Raimondi seveda še ni gotov, če bodo vse potrebne raziskave in dokazi do konca svetega leta odobreni.

Kardinal Newman je gotovo ena najbolj markantnih osebnosti v Angliji v 19. stoletju. Bil je eden največjih teologov v anglikanski Cerkvi in je dolgo let poučeval teologijo na Oxfordski univerzi. Njegov prestop v katoliško Cerkev leta 1845, ko je bil star 44 let, je bil senca za vso Anglijo in učinki njegovega prestopa v katoliško Cerkev se še danes čutijo. V katoliškega duhovnika je bil posvečen leta 1847. Nato je ustanovil Oratorijansko kongregacijo v Angliji.

Med njegovimi mnogimi knjigami je posebno znana »Apologia pro vita sua«. Napisal jo je v dveh mesecih in je v njej iskreno razložil svoj prestop iz anglikanske v katoliško Cerkev. Leta 1879 je postal kardinal, vendar ni želel priti v Rim, ampak je živel kot preprost oratorijanski duhovnik v Birminghamu do svoje smrti leta 1890. Umril je v sluhu svetosti 89 let star. Njegova razglasitev za blaženega in svetnika bo veliko pomenila ne le za katoliško, ampak tudi za anglikansko Cerkev v Angliji in po ostalem katoliškem ter anglikanskem svetu.

Zanimanje za Noetovo barko

Ze večkrat so se v svetu pojavile trditve, da se je Noetova ladja po vesoljnem potopu, o katerem govori sv. pismo, ustavila na gori Ararat v vzhodni Turčiji na meji z Iranom in sovjetsko Armenijo. »L'Osservatore Romano« piše, da je ameriški satelit to domnevo znova potrdil, ker je odkril v višini 4.270 metrov znake, ki res spominjajo na Noetovo ladjo. Dejstvo pa je, da te ladje do sedaj še nihče ni dosegel, čeprav govorijo o njej že 150 let. Ta pomankljivost se pa da razložiti z dejstvom, da je gora Ararat pokrita z večnim snegom in ledom in da turške oblasti niso do sedaj dale dovoljenja za raziskovanje gore, ki na meji predstavlja važno strateško točko.

IZ ŽIVLJENJA NAŠIH LJUDI

Tinjski literarni pogovori

V Tinjah so bili 7. aprila Tinjski literarni pogovori. Za okroglo mizo Doma v Tinjah so se zbrali koroški in primorski pisatelji, da v aktualnem razgovoru osvetlijo in razčistijo pojmovanje o slovenski

literaturi na Koroškem, opredelijo njene cilje in naloge ter njen posebni položaj sredi tujejezičnega okolja.

V dialogu, prvem take vrste na Koroškem, so sodelovali besedni ustvarjalci raznih naziranj, med drugimi Milka Hartman, dr. Metod Turnšek, Valentin Polanšek, Anton Kuchling, Janko Messner, Gustav Januš, Florijan Lipuš, Kristo Srienec, Mirko Isop, Stanko Wakounig, Miško Maček in Niko Darle.

Pred diskusijo je govoril Lev Detela »O koroškem slovenskem literarnem samorastništvu, njegovi usodni vrženosti v tujost in provinco« in »O prerasti provincialnega in samorastniškega«. Prozo sta brala Florijan Lipuš in Janko Messner, poezijo pa Milka Hartman, Valentin Polanšek in Gustav Januš.

Srečanja so se udeležili tudi primorski pisatelji iz Trsta, med njimi Irena Zerjal, Zora Tavčar, Marija Mislej, Jaka Renko in Boris Pangerc.

V živahni diskusiji so prisotni soočili komponente zamejske slovenske literaturo. To srečanje je prvi korak k bodočim rednim literarnim koroškim srečanjem in je bilo zaradi udeležbe številnih literatov posebno pomembno. Izredno dobro je pogovore organiziral rektor Doma v Tinjah Jože Kopeinig.

„Literarne vaje“ štev. 5

Ce bi razdelili prispevke, ki so v tej številki, po literarni moči, bi rekli, da ugaja zlasti spis Igorja Sancina »Veliki črni bik«. Ostali spisi so deloma pripovednega in deloma opisnega značaja. Tako piše Marina Počkaj »O ameriških mestih in Američanih«, Aleksander Sancin o Miljah nekoč in danes, Miran Košuta o gospodarstvu v Sv. Križu nekoč in danes, Romana Malano o Etruščanih.

Osrednji stožer v številki je povest v nadaljevanjih Estere Sferco »Petnajst avgustovih dni«. Pripovedni značaj imajo še sestavki kot »Kdor se na tuj pomoč za naša, v situ vodo prenaša« (Eleonora Curlot), »Življenje je smešnica« (Sonja Stavvar in Jasna Merku), »Izkušnja« (Jurij Kalc), »Človek ima dve roki« (Danila Emiliani), »Auronzo, četrtek 7.2.74« (Rosana Petaros) in »Prijatelj studenček« (Vera Grgič).

Pesmi je objavljenih pet, lesorezov je sedem. V rubriki »Kulturne novice« najdemo poročilo o knjigi Jurij Kozjak tretjič v italijanščini, o Lojzetu Spacalu, Prešernovem nagradencu in o podelitvi nagrad leposlovnega natečaja revije »Mladika«. Objavljena je slika Zore Tavčarjeve, ki je prejela prvo nagrado. Številko zaključijo smešnice na 3. strani platnice

Klic vstajenja

Večina Primorcev, najsi bodo doma ali po svetu, nosi v sebi spomin na doživeto praznovanje velike noči. Toda praznovanje ni obstajalo, kot si mnogi mislijo, v pričakovanju na pirhe, gubanco, meniha, pinco in pršut. Prazničnost velike noči je bila in je tudi še danes v podoživljanju Gospodovega vstajenja.

Kjerkoli smo že danes po svetu, nikjer nismo doživeli, da bi velikonočna pesem donela tako praznično in zmagoslavno kot je donela ob vstajenskih procesijah po Sloveniji.

Pravzaprav nič posebnega, ničesar, kar bi kakšen strokovnjak za glasbo mogel označiti za uspel koncert na umetniški višini. Samo preprosta, ubrana, večglasna pesem, ki so jo naši skladatelji zložili za svoje ljudi. Toda ti ljudje so jo znali zapeti iz srca in pesem je našla pot v primorska srca, jih bodrila v težki uri zatiranja, preganjanja, jim dajala upanje na vstajenje, ko je slavila vstajenje Kristusa.

»Kristus je vstal...«, ko slišimo to petje, vemo, da ni bilo na tem svetu za človeka ničesar pomembnejšega. To je tista večna zgodovina, ki vernemu človeku priča o edinem smislu njegovega življenja, o božji brezmejnosti, o sija ju božjega Sina, o veličastnem bivanju Boga, ki je povsod pričujoč. Milosti je treba, da lahko verujemo z našim omejenim človeškim razumom v nekaj tako brezmejnega in večnega kot je božja vsemočnost in vsepričujočnost. In mogoče še večje milosti, da to nadnaravno resnico ne le spoznamo, ampak tudi doživimo. Da nam je vera doživljiva in ne akademsko filozofsko obračanje besed, češ ali se berejo od konca nazaj proti začetku v istem pomenu kot od začetka proti koncu.

Za doživeto verovanje niso potrebni doktorski in akademski naslovi. Milost takega verovanja je dana tistemu, ki more prisluhniti s srcem, da zmore v sebi občutiti veselje, slavnost, praznik Gospodovega dne, radost njegovega vstajenja, večno božje zmagoslavje.

Usmiljene žene, kakor so že Jezusu stale ob križu in našle odprti grob, tudi danes tihe in neopazne pričujejo z molitvijo, z deli usmiljenja, z žrtvijo in odpovedjo za Kristusa. Kaj bi nam lahko povedale, potožile? Morda celo o tem, kako pomilovalno gleda nanje celo kakšen samopametni ali napredni klerik kot na »pobožne stare žene«, kot na neko nujno breme v cerkvi in ne vidi kupa razočaranj in bridkosti, ki jih nozračarjanj in bridkosti, ki jih nosijo v srcu, vse neizmerne volje do pokore, do zadoščenja za žalitve, ki so jih storili ljudje Bogu. Verjetno bi prav v tej neizmerni pripravljenosti za pokoro, za zadostitev, v tem neizmernem idealizmu ali pobožnosti, če tako hočete, odkrili tisto, kar umevamo kot »katoliško«, kot bogoskanje, a ne v odmaknjenosti, temveč v življenju sredi sveta, z neposrednim pričevanjem za višje božje vrednote.

Velik del Primorske doživlja ravno ob takih praznikih kot je

velika noč notranjo grenkobo. Večina od nas želi vstajenje doživljati in bi ga hotela proslaviti, prepevati velikonočne pesmi, biti priča vstajenju v velikonočni procesiji, toda na nas, na našo eksistenco pritiska teža samozvane ideologije, zavist nad našo notranjo praznično radostjo od strani tistih, ki praznika ne znajo več doživljati in ga tudi zastoj iščejo v pitju in goltanju. Ta del Primorske se omamlja v kinu in televiziji, v barvitosti vpadljivo poslikanih revij, v romantičnih popevkih (ah, ti eksotični tuji jeziki, filmske tovarne sanj, francoske »chansons« in angleško pačenje!) Vsa ta komercialna romantika sanremskih in drugih režiserjev, vsa preračunana prodaja poceni erotike ali zaupnih pomenkov!

Toda ostaja množica primorskih ljudi, ki nosi v srcu velikonočno sporočilo o vstalem Kristusu, ga predaja naprej prihodnjim rodovom in najsi tudi trajajo vsiljene ideološke kulise še toliko let, velikonočno sporočilo in poslanica živita med nami naprej. Velikonočna pesem nas poziva: »... Vstanimo tudi mi!«, kajti v sebi resnično občutimo zmagalno moč Gospodovega vstajenja.

Velikonočna pesem vsebuje božji navdih in božje zagotovilo: »Nikar se ne ustrašite, ako iščete Križanega; vstal je, kot je povedal, verjemite!«

S to mislijo v srcu vstajamo, oznanjamo veselo sporočilo, ohranjamo katoliško misel, našo zavest, naše življenje. Velikonočna procesija od naših gora pa do morja je v naših srcih prav tako mogočna in še močnejša kot je bila poprej, ker se sedaj toliko bolj zavedamo, kaj je pomenila. Velikonočna pesem živi v naših srcih in še jo bomo peli.

M. N.

Velikonočni zegen v Poljanah v doberdobski fari

Trpljenje je bilo strašno

Dr. Pierre Barbet je pred mnogimi leti poglobljajal medicinske študije o trpljenju na sploh. Pri tem se je zamislil nad trpljenjem, ki ga je moral prenesti Jezus Kristus. Za nekaj časa je opustil poglobljanje študija trpljenja in se razjokal nad strašnimi Kristusovimi mukami.

Drugi zdravnik, dr. Hynek, je vzkliknil: »Nikdar nisem verjel in si ne predstavljal, da je bilo trpljenje našega Gospoda tako strašno in kruto. Zaključno dejanje te tragedije — križanje — pa prekaša v krutosti vse, kar smo si v vseh stoletjih krščanstva mogli zamisljati.«

Antični avtorji, zlasti rimski, so z grozo in odporom opisovali smrt na križu, kazni, ki so jo v antiki povzeli po krutih kartajzanskih običajih. Po rimskem pravu je bilo križanje najkrutejša smrtna kazen in je bila pridržana za najhujše zločince iz suženjskega razreda. Po Ciceronovem mnenju, je bila smrt na križu najkrutejša in najgnusnejša kazen, ker kaznjenci niso takoj umrli, pač pa so umirali počasi v največjem trpljenju in naporu telesa in duha.

Zakaj je bila smrt na križu tako kruta?

Mnogi med nami smo smrt na križu razlagali popolnoma preprosto: oslabilenje srca, prestano bičanje, krvna zastrupitev zaradi ran žebeljev, sončarica itd. Vse to so le drugotni vzroki smrti križanih. Zdravniki razlagajo smrt križanih in s tem tudi Kristusovo smrt nekoliko drugače.

Vedno znova so skušali odgovoriti na to razburljivo vprašanje mnogi zdravniki. Nekatere znanstvene raziskave skušajo najprej ugotoviti vrste bičev in šib, ki so jih vojaki uporabljali, in rane, ki so jih Jezusu povzročili pri tem. Vse Zveščarjevo telo, prsi, trebuh, roke, boki, noge, ramena, hrbet, lica — je bilo prekrito z neštevitimi ranami tako, da na vsem telesu ni bilo zdravega mesta. Po tem mučenju, zatrjuje msgr. Giulio Ricci, je moral biti bičani Kristus na kraju svojih moči. Če to upoštevamo, razumemo tri padce pod križem, ki je moral tehtati približno 50 kg. Razumemo pa tudi evangelijsko pripovedje o Simonu iz Cirene, ki so ga vojaki prisilili, da je nesel Kristusov križ. Vojaki so se najbrž bali, da bi jim Kristus že po poti umrl.

Na Golgoti so Jezusa, kakor zatrjuje Holmeister, najprej približili na patibulum (prečni drog križa) in to na tleh. Zebli so prebrili zapestje in sicer tam, kjer zadnje in prednje zapestne kite vežejo koščice zapestja in kjer se začneja najmočnejša kita (ligamentum carpi), ki lahko vzdrži težo vsega telesa.

Dr. Barbet je ugotovil s svojimi poskusi, da se pri tem načinu križanja niso mogli izogniti najbolj občutljivemu živcu. Morali so ga ali vsaj raniti, če ne celo pretrgati z žebeljem.

Patibulum so nato vstavili v stipes (pokončni drog križa) in Kristusovo telo je obviselo. V tem stanju oslabelosti so rabljali na Gospodovo desno nogo položili levo, ju tako prekrizali in skupaj približili. Zdravniki Le Bach, W. Hynek, Emilio Giudici in drugi smatrajo, da je Jezus umrl v tetaničnih krčih zaradi zadušitve pri popolni zavesti.

Po tej razlagi nam p. Marcozzi naniza zaporedje dejstev. Ker je bil križani pribit z rokami in nogami, je skoraj v celoti visel na rokah. Prsne mišice so se močno nategnile, rebra dvignila, medrebrni presledki raztegnili. Prsni koš je bil prisiljen v lego, ki zahteva največje vdihavanje. To je močno zmanjšalo količino kisika v krvi. Obsojenec je čutil dušenje. S pribitimi rokami se je skušal dvigniti, da bi lažje dihal. To je zahtevalo velikanski napor in povzročalo neznanske bolečine. Posrečilo se mu je napraviti le nekaj dvi-

osvajalske politike, kar utegne voditi še v nove in hujše zaplete.

Posebno nas boli, da katoliški list »Vita Nuova« (Novo življenje), ki izhaja z blagoslovom tržaške škofije in ga prodajajo po vseh tržaških cerkvah, krepko podpira to iredentistično gonjo. V zadnji številki piše: »Grizemo si prste, ali bomo nadaljevali s prizadevanjem, da bi prenehala jugoslovanska uprava nad cono B, in ni nam mar, če bomo zaradi tega zaznamovani s pečatom iredentizma ali fašizma. Nismo ne iredentisti ne fašisti, smo pa dosledni in nismo hinavci.«

Kot katoličane nas boli, da cerkveni list sosednje škofije, kjer živi lepo število slovenskih vernikov, tako slabo pozna krščansko načelo, da je treba mirovne pogodbe in mednarodne sporazume spoštovati. Meje so pogosto sad kompromisov, kjer se mora zaradi ljubezni miru vsaka stran nečemu odpovedati. Nikakor ni mogoče reči, da je sedanja meja za Italijo večja žrtev kakor za Jugoslavijo. Še vedno je več Slovencev v Italiji kakor pa Italijanov v Jugoslaviji. Toda če hočemo živeti v miru in razvijati mednarodno zvestost, moramo (prav vsiljivo) brzditi neupravičene ozemeljske težnje.

Ce je italijanska javnost znala pahljati nemškega kanclerja Brandta, ko se je spraval s Poljsko in podpisal sporazum, s katerim se je Nemčija odrekla ozemlju vzhodno od Odra in Nise, potem bi bilo pričakovati, da bo italijanska vlada storila podoben korak v odnosu do Jugoslavije. Velikosti obeh ozemelj sploh ni mogoče primerjati. Pri nas gre za borih 500 kv. kilometrov, kjer praktično živijo sami Slovenci in Hrvati.

Pa še ena ugotovitev je zelo zanimiva. Jedro note italijanske vlade so naslednje besede: »La Jugoslavia non ha mai esteso la sua sovranità sul territorio italiano definito zona B del non realizzato Territorio libero di Trieste« (Jugoslavija ni nikoli raztegnila svoje suverenosti nad ITALIJANSKO OZEMLJE, imenovano cona B neuresničenega Svobodnega tržaškega ozemlja). In kako so mogli zapisati »italijansko ozemlje«? Če bi tam v večini živeli Italijani, bi bila ta trditev do neke mere upravičena, tako pa je predrzna kršitev mednarodnih sporazumov.

JOZE ALEKSIJ MARKUZA

Velikonočna meditacija

Vklenjeni v vezi preteklosti, v mite in malike lastnih teženj, dela in želja, v zastri luči ne čutimo Prerojenja.

Obremenjeni, brez moči, zaradi sedanjosti, praznine, vojn, pomanjkanja ljubezni, smo še zaprti v sebičnosti vezi.

S tesnobo v srcu gledamo v prihodnost bridke naše biti, razčlovečenja, brez cilja tavamo, svobode in miru, brez notranjega spreobrnjenja.

Tvoja Zmaga nad Smrtjo, Zlom, nov budi nam up, novo zemljo in nebo obeta, občega Vstajenja vesolja in človeka.

★

gov, dokler ni padel pri koncu tega vdihovanja.

Temu je sledilo (kot omenjata La Cava in Marigo) stanje notranje krvavitve prsne koša. Krvavitev predstavlja resno oviro obtočnim in dihalnim funkcijam. Posledica tega je anossiemia (nakopičenje ogljikovega dvokisa CO₂) v krvi. To oslabša krvni obtok in ogroža možganske centre. Končno preneha srčna mišica, preturjena zaradi izjemnega dela in zaradi anossiemie, delovati — srčni blok.

Ko smo to spoznali, pravi msgr. Ricci, moramo vse to obrniti na smrt našega Gospoda Jezusa Kristusa, ki se je kot človek in to anatomsko in fiziološko vzeto popoln človek, podvrnil vsem fiziopatološkim posledicam smrtnne kazni zaradi našega odrešenja. Tudi on, največji križani, je torej umrl zaradi posledic napredujoče anossiemie in zaradi assistoli (nepravilnega bitja srca), povzročene po hudih spremembah v dihalnem sistemu. Toda v njem so bili učinki hitrejši, ker je prišel do tega skrajnega žrtvovanja po prejšnjih mučenjih že z oslabilnim in zastrupljenim srcem.

Dr. Sergio Marigo misli, da sta bila za smrt dva vzroka: zadušitev in traumatični šok.

Ta dva vzroka sta nekoliko v nasprotju s tem, kar pripovedujejo evangelijski. Kristus nam namreč predstavljajo pri popolni duševni zavesti do zadnjega trenutka, medtem ko tega ne potrjujejo druge izkušnje. Za zadušitev so zdravniki enotni, da je to proces, ki neizbežno pripelje do splošnega organskega zloma z izgubo zavesti malo pred smrtjo. Isto bi mogli reči za šok, povzročen zaradi hudih ran, katere je Jezus dobil že prej. Evangelist se tu opira na zunanji videz smrti, ki je lahko z medicinskega vidika nastopila nekoliko pozneje.

»Jezusovo križanje — piše p. Wunschel, — je bilo neprimerno več kot sodna izvršitev kazni. Bil je prostovoljno žrtvovanje Boga-človeka za izbrisanje grehov sveta. Bil je predvsem trpljenje Kristusove duše. Kristus je prenašal vse telesne napore trpljenja do skrajnosti in trpel vse telesne muke, toda njegovo duševno trpljenje daleč presega vse tisto, kar so najhujšega prizadeli njegovemu telesu.«

Ali ne bi iskali tu skrivnosti njegove smrti?

Velika noč na misljijski postaji našega rojaka misljonarja Ivana Stanta na Madagaskarju. Katehumeni so prejeli krst in si nadeli belo obleko

OBRAČUN DELA ENEGA LETA

Poročilo predsednika

Začel bom z mislijo, ki sem jo bral v zadnji številki »Katoliškega glasa« (7. marca letos). Tam piše nepodpisani avtor: »Kdor se količkaj udeležuje v kakšni organizaciji, ve, da je občni zbor srečanje celotnega njenega občestva, na katerem se pregleda opravljeno delo in se določijo smernice za bodoče delovanje. Zato občni zbor ne bi smel biti zgolj formalna zadeva, temveč res občutena in pričakovana priložnost za srečanje vseh družabnikov ter za medsebojno izmenjavo in konfrontacijo mnenj o problemih organizacije. Da se problemi ne kopirajo preveč, je priporočljivo, da so občni zbori v rednih obdobjih in ne samo vsakih toliko let.«

V naši prosvetni zvezi se tega skušamo držati. Občni zbori so že nekaj let redno vsako leto. Tudi društvom in drugim skupinam, ki so včlanjene v našo zvezo, priporočamo redne občne zборе. Kolikor je mogoče kontrolirati, se ti tudi redno vršijo. Če kje tega niso še naredili, je še zmeraj čas, da naredijo. Kajti dejstvo je, da v organizaciji, kjer ni rednih sej in občnih zborov, dejavnost začne upadati in organizacija omrtvi.

SMERNICE NASEGA DELA

Lani sem v svojem poročilu poudaril sodelovanje, ki smo ga vzpostavili z Zvezo kulturno prosvetnih organizacij (ZKPO) Slovenije. Ko je to poročilo prišlo v javnost, je izzvalo ponekod po svetu različne komentarje. Nekateri so bili zelo ostrji in krivični. Zato se mi zdi prav, da nocoj razčistimo to zadevo ne zaradi polemike, temveč zaradi resnice.

Kako je prišlo do tega sodelovanja in kako to sodelovanje poteka, ste vsi pričeli, ker veste, da odbor ničesar ne prikriva. Zato človeka tem bolj žali poročanje nekoga tiska v zdomstvu, ki črpa svoje informacije tu pri nas. Omenil bom samo »Klic Triglava«, ki je v svoji številki z dne 24. aprila 1973 posvetil občnemu zboru ZSKP v Gorici uvodni članek. Vse kaže, da je članek v celoti ali vsaj po svoji vsebini bil napisan v Gorici. V tem članku so nekatere stvari, ki jih je potrebno postaviti na pravo mesto, ker se širijo tudi po naši deželi.

Tam piše med drugim: »Prosvetni predsednik je omenil tudi "ne veliko finančno pomoč" iz Ljubljane. Bolje bi bilo, da bi bil v tem bolj jase, kajti titovski viri vedo povedati, da gre za osem milijonov lir.« Člani odbora vedo, da to ni res. Šlo je za dinarska sredstva, ki jih je naša zveza prejela kot pomoč za organiziranje gostovanj kulturnih skupin iz Slovenije na Goriškem.

Mi vsi se namreč zavedamo, da tvorimo z rojaki v matični Sloveniji en narod z eno narodno kulturo. Kot narodna manjšina se tudi zavedamo, da za svoje kulturno življenje potrebujemo živih stikov s kulturo v Sloveniji, z njenimi kulturnimi ustanovami, kulturnimi delavci, kulturnimi vrednotami.

Če se hočemo ohraniti kot živa kulturna slovenska skupnost v zamejstvu, se ne smemo zapreti v nekaj rezervat brez stikov s kulturo v Sloveniji in z drugimi slovenskimi zamejci. Kaj pomeni biti odrezan od kulture v matični domovini, smo primorski Slovenci občutili v 25-letni dobi fašizma, ko so bili taki stiki nasilno pretrgani.

Zato bi bilo nesmiselno in po mojem mnenju tudi samomorilsko, če bi se umetno zapirali pred kulturnimi stiki s Slovenijo. Tega smo se demokratični in katoliško orientirani Slovenci na Goriškem zavedali ves čas po drugi svetovni vojni. Toda politične razmere so bile prva leta takšne, da teh stikov ni bilo mogoče vzpostaviti.

Ko so se v Sloveniji zavedeli, da dotedanja politika do zamejcev ni bila narodno pametna, in so pokazali določeno pripravljenost navezati kulturne stike z vsemi Slovenci v zamejstvu, smo tudi mi prisluhli temu in na pripravljenost odgovorili s pripravljenostjo. Kajti narodna manjšina ni kaka politična emigracija. To dejstvo številni po svetu spregledajo. Zato tudi ne morejo razumeti, zakaj smo sprejeli sodelovanje z ZKPO Slovenije in njeno pomoč pri tem, in sicer predvsem organizacijsko bolj kot finančno.

Iz tega nerazumevanja si razlagam tudi drugo hudo krivično obtožbo v istem članku, ki pravi dobesedno: »Po vsem ni čudno, če prihajajo iz slovenskih, tudi vernih, vrst na Primorskem glasovi, da gre tu za

Judežve groše, in da tako prihaja med zamejci do tihe, pa zato tem bolj nevarne ločitve duhov, od katere bodo imeli korist samo ljubljanski stalinisti. Vprašujejo tudi, če je ljubljanska pomoč res tako potrebna, ko pa je dežela poklonila slovenskim organizacijam lansko leto v obliki pomoči sto milijonov lir ali celo več.« Kot vidite, jemljejo v Londonu svoje informacije tudi iz neofašističnih virov.

To natančno je potem iz »Klica Triglava« odmevalo v preteklem letu v raznem emigrantskem tisku po svetu. Vendar bi se ob tem ne ustavljal, če bi ne bil uverjen, da je vse to zrastle pri nas na Goriškem in Tržaškem v nekaterih krogih, ki jim je, po mojem mnenju, bolj pri srcu njih strankarska politika kot pa življenje in rast slovenske zamejske skupnosti.

Zato tem in drugim znova povem, da se pri ZSKP ne čutimo nič prizadete zaradi njihov obrekovanja, ker se za sodelovanje z ZKPO Slovenije nismo odločili zaradi kakih »Judeževih grošev«, temveč v prepričanju, da je tako sodelovanje s kulturnimi skupinami iz Slovenije koristno za kulturno rast naše zamejske skupnosti in za ohranjanje naše narodne zavesti.

Pri ZSKP in njenih članicah ne uganjamo strankarske politike, ampak se trudimo za gojitev slovenskega kulturnega življenja med našimi ljudmi. Toda pri tem ne odstopamo od naše samostojnosti in ne od našega svetovno nazorskega prepričanja, ki je in ostane demokracija in krščanstvo. Demokracija kot značilnost pluralistične družbe, v kateri živimo, krščanstvo pa kot naša ideološka opredeljenost.

Pri tem nas vzpodbuja tudi nauk Cerkev, ki je v konstituciji »Cerkev v sedanjem svetu« proglasila načelo, da so laiki avtonomni pri svojem delu na vseh svetnih področjih in da je prav, če sodelujejo z drugače mislečimi, kadar ti sledujejo iste cilje kot oni sami. Seveda pa morajo ohraniti avtonomijo odločanja in soodgovornosti, kajti kristjan ne more sprejeti dejstva, da bi mu kdo vsiljeval pogoje za sodelovanje ali mu diktiral svojo voljo ali celo svoje nazorsko prepričanje.

Upam, da sem s tem dovolj pojasnil stališče ZSKP in njenih članic glede sodelovanja s kulturnimi skupinami in organizacijami iz Slovenije in tudi v našem zamejstvu, da ne bo znova nepotrebne zmede in morda celo strahu.

RAZVEJANA DEJAVNOST

Sloneč na takem stališču smo nadaljevali s sodelovanjem s Slovenskim gledališčem, SPZ in ustanovo EMAC pri organiziranju skupne dramske sezone, ki je sedaj v teku. To sodelovanje mislimo prihodnje leto raztegniti še na glasbeno področje. Začeli so se razgovori, da bi prihodnjo sezono pripravili skupen koncertni program, ki bi obsegal gostovanja, katerih bi se nobena posamezna organizacija ne mogla lotiti zaradi prevelikih stroškov, ki so s takimi gostovanji povezani. Želimo namreč, da bi tudi občinstvo na Goriškem bilo deležno visoko kvalitetnih koncertnih stvaritev.

Kot boste slišali iz poročil, je bila v preteklem letu posebno bogata glasbena in koncertna dejavnost, ki je obsegala predvsem nastope pevskih zborov in ra-

Na kratko smo že poročali o občnem zboru Zveze slovenske katoliške prosvete v Gorici, ki je bil 11. marca letos. Danes objavljamo poročilo, ki so jih na tem občnem zboru podali predstavniki včlanjenih društev, organizacij in pevskih zborov kakor tudi pro-

gramski govor predsednika Zveze dr. K. Humarja. Poročila spremljajo številne slike, ki so živ prikaz delovanja in življenjske sile Zveze. Prepričani smo, da bodo naši naročniki in bralci to priložnost, ki jo je oskrbela ZSKP, z veseljem sprejeli in pozorno prebrali.

zna gostovanja. V želji, da bi se mladina glasbeno še bolj podkovala in da bi glasbo in petje še bolj vzljubila, smo začeli z glasbeno šolo. Ta deluje na treh krajih v sodelovanju z župnijskimi mladinskimi domovi, ki nudijo streho. Izkušnja kaže, da je bila pobuda posrečena. Zato bi bilo prav z njo nadaljevati in jo morda še razširiti na pouk večjega števila instrumentov.

Drugo precej razgibano področje dejavnosti je bila dramatika. Nekatera društva so postavila na oder igre tudi v lastni režiji, druga so se zadovoljila z gostovanji. Ponavljam, kar smo že na sejah povedali: vsako društvo se mora potruditi in vse storiti, da naštudira kako igro v lastni zasedbi. Sprejemati samo gostovanja je premalo, ker premalo zaposlijo mladi v društvu. Vem, da so težave z režiserji, toda z dobro voljo in iznajdljivostjo moramo tudi to vprašanje rešiti.

Manj zadovoljiva je bila prosvetna de-

javnost, ki jo predstavljajo kulturni večeri. Ti so zlasti na deželi nekam zaspali. Več jih je bilo v mestu. Toda znova se je pojavila stara napaka, da smo z njimi začeli šele v drugi polovici sezone, to je proti koncu januarja in v februarju. To ima za posledico, da se v kratkem času preveč nakopičijo in nastanejo težave z udeležbo.

Opažam, da so kulturni večeri v Gorici, ki jih v glavnem prireja SKAD, na precej visoki ravni in bi bilo zato prav, da bi se jih v večjem številu udeleževala tudi mladina iz vasi. Bojim se, da je za take stvari premalo propagande po naših društvih. Menim zato, da bo potrebno posvetiti večjo pažnjo pripravi in organizaciji kulturnih večerov. Saj se na njih človek sooča s problemi sedanjega časa, in je zaman, da si pred njimi zakrivamo oči. V obliki okroglih miz ali predavanj se mora tudi naša mladina seznanjati s problemi, ki tarejo današnjega človeka.

Predsednik ZSKP dr. Kazimir Humar govori na pokopališču v Gonarsu 1. nov. 1973. V ozadju del pevcev iz Rupe-Peči in Steverjana

Dejavnost Zveze v tajnikovem poročilu

V tem poročilu se bom omejil le na nekaj najpomembnejših podatkov in na nekaj splošnih ugotovitev v zvezi s kulturno prosvetnim delom v preteklem letu. Kolarar prireditve, nastopov, gostovanj, manifestacij je zelo bogat, mogoče še prenatrpan, saj skoraj ni bilo nedelje ali tedna, ki bi šel mimo brez naše prisotnosti v prosvetnem delu na Goriškem. Mislim, da je ZSKP v glavnem izpolnila svoje dolžnosti ali vsaj skušala čim boljje voditi in pomagati pri delu vsem včlanjenim društvom, ki so se zanimala za to dejavnost.

V preteklem letu je v Zvezi aktivno sodelovalo osem društev: SKPD »Mirko Filej« iz Gorice z zborom »Lojze Bratuž«, PD »Standrež«, PD »Hrast« iz Doberdoba, SKPD »F. B. Sedej« iz Steverjana, PD iz Podgore, PD iz Rupe-Peči, moški zbor »M. Filej« in akademsko društvo SKAD.

Delovanje je bilo razvejano na ta področja: pevsko-glasbeno, gledališko, vzgojno-informativno in kulturno-zabavno.

1. Na pevsko-glasbenem področju igrajo glavno vlogo pevski zbori; številne so bile prireditve, kjer so ti zbori nastopali. Centralna prireditve, revija pevskih zborov Cecilijanka, je tudi letos privabila lepo število pevskih skupin. V dveh večerih se je zvrstilo na odru Katoliškega doma 18 zborov. Kot gost iz Slovenije je nastopil zbor iz Dornberka, Prosvetno zvezo iz Gorice pa je predstavljala doberdobski zbor »Jezero«.

V naši organizaciji je bila tudi revija mladinskih zborov ali »Minicecilijanka«, kjer je sodelovalo sedem skupin iz Goriškega. Omeniti je treba tudi božični koncert v goriški stolnici, kjer sta nastopala oba osrednja goriška zbora in ki je bila letos skrbno pripravljena.

Seveda veliko število nastopov ne pomeni tudi visoke kvalitete. O tem bi lahko odprli diskusijo, kaj je Zveza napravila za zboljšanje ravni pevskih skupin. Vsekakor potrebno bi bilo, da bi se dirigentom nudilo pomoč pri njihovem delu in da bi bili tudi dirigenti pripravljeno pomoč sprejeti. Vsekakor je dejstvo, da sta dva naša zbora z uspehom nastopila na mednarodnem pevskem tekmovanju »C. A. Seghizzi«, zelo razveseljiv dogodek, ki potrjuje, da je slovenska pevška tradicija na Goriškem še živa in da se lahko dostojno predstavi pred svetom.

V preteklem letu se nam je posrečilo začeti z lekcijami klavirja in drugih glasbil in sicer v treh naših društvih: v Gorici, v Standrežu in v Doberdobi. Glasbeni pouk naj bi predvsem pripomogel k temu, da bi imeli zbori čimveč »notnih« pevcev. Drugi namen pa je, da bi počasi poskrbeli za nove organiste, ker vemo, da so že marsikje v zadregi. Naj bi ta »glasbena šola« nadaljevala delo, ki ga je

Ob proslavi kmečkih uporov na Slovenskem. Steverjanski župan S. Klanjšček in predsednik Kmečkega društva v Standrežu V. Zavadlav polagata vence na pročelje cerkve sv. Ivana v Gorici

Zatem je predsednik omenil mladinske zборе, ki bi bilo prav, da bi bili povezani v kakšni širši organizaciji. Nakar je zaključil z naslednjo mislijo:

Ostane še pereči problem sodelovanja med društvi, ki so včlanjena v ZSKP in med onimi, ki so včlanjena v Slovenski prosvetni zvezi. Gre za društva in organizacije, ki delujejo navadno v istih vaseh, ali vsaj v istih občinah. Vidimo pa, da prihaja nemalokrat do raznih konfliktov in nesoglasij med temi društvi, posebno ko gre za določanje datumov raznih manifestacij v vasi.

Vprašujem se, ali so taka nesoglasja komu koristna? Vemo, da do enotnih prosvetnih društev ne bo prišlo in tudi ni potrebno, da bi prišlo. Po mojem je prav, da je in ostane raznolikost in s tem možnost izbire in večjega udeleževanja na prosvetnem polju med nami zamejci. Toda ni pametno, da nastajajo omejeni konflikti. V tem oziru bi bilo potrebno demokratično dogovarjanje v vasi sami in mirno reševanje takih nesoglasij, kjer se le rešiti dajo. Če se ne dajo, potem bo pač šel vsakdo svojo pot.

Nastel sem nekaj vprašanj, nekaj problemov, ki se mi zdijo važnejši v sedanjem trenutku našega kulturnega življenja. Zato mi ostane samo še dolžnost, da se zahvalim vsem odbornikom, ki so v preteklem letu sodelovali pri vodstvu ZSKP in pomagali pri uresničevanju njenega programa. Najlepša jim hvala.

KAZIMIR HUMAR

Komorni zbor iz Nove Gorice med izvajanjem Dolarjeve skladbe »Miserere mei Deus«. V ospredju solisti.

Po koncertu »Slovenskih solistov«, kjer so sodelovali: Nada Vidmar (na sliki), Bogdana Stritar, Ludvik Ličer in H. Bergant

(se nadaljuje na str. 5)

Delovanje včlanjenih društev in zborov

Predsednik SKAD-a dr. Marilka Koršič govori ob odprtju razstave kobariškega slikarja Miloša Volariča

Slovensko akademsko društvo

SKAD je imel svoj redni občni zbor 1. decembra 1973 in dvanajst sej. Pripravil je šest predavanj in sicer iz ciklusa »Današnja zamejska problematika«, predavanja dr. Draga Stoka »Obračun ob 10-letnici dežele Furlanije-Juljske krajine s posebnim ozirom na slovenska vprašanja«, predavanja dr. Karla Šiškočiča »Politični in pravni predlogi za rešitev vprašanj Slovencev v Italiji«, predavanja dr. Reginalda Vospernika »Korošci in njihovi problemi«, izvajanja Ivana Bužičana »Položaj slovenskega delavca«.

Iz ciklusa »Umetnost na Slovenskem« pa predavanje prof. Marjana Zadnikarja o romaniki, o gotiki je govoril dr. Emili-

Iz tajniškega poročila

(se nadaljuje s str. 4)

tako zdi, ker nas od vsepovsod bombardirajo s časopisi, revijami, knjigami, radijskimi in televizijskimi oddajami. Vendar predavanje dá včasih še nekaj, česar vse druge oblike informacije ne zmorejo in to je osebni stik s predavateljem, s pesnikom, z znanstvenikom itd. To dosti-krat več pomeni kot knjiga, članek ali razprava. Naj bi se taka predavanja še nadaljevala.

4. Več je bilo tudi prireditev kulturno-zabavnega značaja. V glavnem so to prireditve v poletnih mesecih na prostem, ki nimajo posebne kulturne teže, imajo pa svoj namen, da družijo ljudi in predvsem člane društev.

Poleg tega naj omenim še pomembno manifestacijo, kjer so prispevala svoje moči vsa društva in to je bila proslava kmečkih uporov 5. in 6. maja 1973. Sodelovala so tudi kmečka društva slovenskih vasi na Goriškem. Proslava se je začela s sv. mašo v cerkvi sv. Ivana v Gorici in s polaganjem vencev. Kulturni program se je odvijal v Katoliškem domu, kjer je bila tudi razstava fotografskega materiala, dokumentov in leposlovja v zvezi z obletnico. Zaključila pa se je na prostem v Standrežu s priložnostnim govorom in kulturnim programom.

Poleg lastne kulturne dejavnosti je Zveza gojila stike z drugimi kulturnimi ustanovami v zamejstvu in Sloveniji. Razveseljivo je predvsem, da se vedno bolj utrjuje prijateljske vezi z ustanovami v Novi Gorici in Sempetru. Sem spada tudi naše sodelovanje pri gledališki sezoni v okviru Slovenskega gledališča iz Trsta. Čeprav je ta pobuda pozitivna, je vendar treba pripomniti, da se vsa naša prisotnost reducira le na ime na lepaku in na eno začetno in eno zaključno skupno sejo. Vse drugo pa gre mimo nje.

Ob zaključku še nekaj ugotovitev. Delo Zveze slovenske katoliške prosvete je bilo bogato. S tistimi denarnimi sredstvi, ki so nam na razpolago in s tako omejenim številom delavnih ljudi bi prav gotovo malokje zmogli razvijati tako dejavnost. Zato se vedno bolj zdi nujno, da bi Zveza imela nekoga, ki bi opravljal organizacijsko in pisarniško delo in da bi bil za to plačan.

Odziv občinstva na naše delo je bil včasih presenetljivo dober, včasih pa je razočaral. Tudi časopisje ni dalo vedno pravega poudarka našemu delu. Kdor se bo hotel čez sto let dokumentirati o prosveti na Goriškem bo dobil iz časopisov zelo nepopolno sliko. Obratno pa moramo reči o tržaški radijski postaji, ki je precej redno sledila našemu delu in večkrat naša prizadevanja pozitivno ocenila.

SKPD »Mirko Filej« - Gorica

Delovanje društva je bilo v zadnjem letu zelo živahno in plodno. Društvo je prirejalo kulturne večere in koncerte, ustanovilo je glasbeno šolo in se uveljavilo z dramsko skupino. V okviru društva deluje zbor »Lojze Bratuž«. Njegova dejavnost je bila v minulem letu nadvse razgibana in uspešna.

V okviru kulturnih večerov je dvakrat predaval ob skioptičnih slikah o življenju Slovencev v Avstraliji g. Vinko Zaletel, misijonar Cesnik je govoril o Madagaskarju, dr. Drago Štoka pa je predaval o manjšinski konferenci.

Naše društvo je organiziralo tudi več uspešnih koncertov. Lansko pomlad je gostovala v Katoliškem domu Glasbena šola iz Sempetra, v decembru pa je nastopil ansambel Consortium musicum iz Ljubljane. V sodelovanju z goriškimi muzejem je društvo priredilo koncert dua Pahor-Slama v Attemsovi palači. V travniški cerkvi je bil koncert slovenskih solistov, v Katoliškem domu pa koncert Komornega zbora Nova Gorica. V organizaciji društva je bil tudi koncert ansambla Musica antiqua v cerkvi sv. Ivana.

Pomemben dosežek društva je ustanovitev glasbene šole, ki deluje v Gorici, Dobreddobu in Standrežu. Z glasbeno šolo smo začeli sicer že lanskega maja, vendar se je reden pouk pričel v oktobru. Prijavilo se je veliko učencev.

Amaterska dramska skupina je naštudirala Anouilhovo komedijo »Ples tatov«. Režiral je Emil Aberšek iz Nove Gorice. Premiera je bila 24. februarja letos.

Zbor »L. Bratuž« je v tem letu izdelal svoja pravila, vendar se njegovo delovanje še naprej razvija v okviru društva »Mirko Filej«. Z deželnim prispevkom so si pevci poskrbeli nove obleke. Zbor je dvakrat nastopil za Radio Trst A in imel še celo vrsto drugih nastopov. Sodeloval je pri proslavah ob jubilejnim letu kmečkih uporov. Meseca maja je imel samostojen koncert v cerkvi na Opčinah. Z istim sporedom je nastopil julija v Crnem vrhu nad Idrijo. Jeseni se je predstavil na mednarodnem pevskem tekmovanju »C. A. Seghizzi«, v Ljubljani pa je

Metka Klanjšček in Viktor Prašnik kot lady Hurf in lord Edgard v Anouilhovi komediji »Ples tatov«

Prosvetno društvo »Podgora«

Najbolj vidna prireditev je bil naš poletni »Praznik štrukljev«, ki je letos trajal tri dni. Priredili smo ga na prostem; poleg prvovrstnih štrukljev tudi dobre volje ni manjkalo. Za veselo razpoloženje so poskrbeli ansambel Vikija Ašiča iz Celja, ansambel L. Hledeta iz Steverjana, folklorna skupina iz Sovodenj in razni pevski zbori.

Lani in letos smo v naši dvoranci poskrbeli za veselo pustovanje, ki je obsegalo razne zabavne točke. Naši mladi člani so pripravili slikovit alegorični voz in zaključili povorko v Katoliškem domu s »Podgorsko očetjost«.

Precej pozornosti smo posvetili kulturnim večerom. Bilo jih je pet. Člani društva se radi zbirajo v veseli družbi in to nam dokazujejo družabni večeri, katerih je bilo precej.

Pripravili smo tudi božičnico, zahvalno in misijonsko nedeljo. Naši otroci so naštudirali igrice »Pepečka« in z njo gostovali v Steverjanu in v Zgoniku.

Veliko nastopov je imel naš mladinski zbor, ki ga uspešno vodi učiteljica Mariza Perat. Mladi pevci so nastopili doma, v Katoliškem domu, v Zgoniku, v Steverjanu, v Standrežu in drugod. Veseli smo, da je začel zopet z rednimi vajami naš

mešani pevski zbor.

Naše društvo se je pred kratkim preselilo v nove prostore, ker imamo z vaščani drugega jezika precej težav. Kljub temu upamo, da bo naše bodoče delovanje še pestrejše in da ne bo zamrlo.

Pevski zbor Rupa-Peč

V našem kraju deluje že vsa povojna leta mešani zbor Rupa-Peč, zadnji dve leti pa tudi moški zbor. Oba vodi Zdravko Klanjšček.

Osrednja prireditev v Rupi je »Praznik fitaljev«, katerega prirejamo ob praznovanju zavetnika rupenske cerkve sv. Marka in se ponavadi vrši zadnje nedelje aprila. Zaradi muhastega vremena se je letos prireditev prenesla na drugo nedeljo v maju. Celotna prireditev je bila zelo posrečeno izpeljana v splošno zadovoljstvo vseh.

Pevski zbor je priredil tudi vsakoletni izlet po Sloveniji. Gostovanje moškega zbora Rupa-Peč v Kulturnem domu v Sovodnjah je bilo vsekakor razveseljivo dejstvo za okrepitev kulturnih vezi med sosedmi. Nadalje moramo zabeležiti nastop moškega zbora Rupa-Peč na žalni proslavi v Gonarsu, kjer počivajo mnogi slovenski ljudje; moški zbor se je tako dostojno oddolžil njegovemu spominu.

pel v okviru srečanja treh dežel. Sodeloval je tudi na Cecilijanki, v Katoliškem domu ter na koncertu v čast sv. Ceciliji v travniški cerkvi skupaj z moškim zborom »M. Filej« in s štirimi italijanskimi zbori. Zbor »L. Bratuž« si je tudi letos z moškim zborom delil težo božičnega koncerta v stolnici. Koncert sta zbora ponovila na praznik sv. Treh kraljev v Kobaridu. Pomemben je bil tudi nastop na Slovenskem večeru v Krminu. V začetku marca je zbor nastopil na Koroškem sku-

paj s koroškim zborom »Gallus« in Zborom graških študentov. Slednji je čez teden dni vrnil obisk Goričanom in skupaj z zborom »L. Bratuž« nastopil na Koroško-primorskem večeru. Mešani zbor se je tudi prijavil za nastop na reviji »Primorska poje«.

Goriško društvo je tako s svojim plodnim delovanjem dokazalo, da še vedno nadaljuje z nekdanjo tradicijo, ko je bilo pravo gibalno vsega kulturnega delovanja v Gorici.

Člani dramske skupine »Standrež« v komediji »Zdravnik po sili«

Prosvetno društvo »Standrež«

Standrež že nekaj časa doživlja spremembe, ki posredno ali neposredno vplivajo tudi na delovanje našega društva in na obstoj slovenske skupnosti v Standrežu. Mislimo pri tem na sistematično razlašanje, ki vidno krči obseg slovenskega Standreža in ki znatno spreminja gospodarsko ter kulturno podlago štandreške skupnosti. Standrež, tradicionalna kmečka vas, ki je v kmečkem sloju imela nosilce kulture, v zadnjem času spreminja svojo bit.

V okviru štandreške skupnosti je tudi opaziti precejšnjo politizacijo kulturne dejavnosti, kar vpliva negativno na odnose med društvi in na kvaliteto kulturne dejavnosti. Potrebna bi bila veliko večja zavzetost za prave kulturne vrednote, večja odprtost in težnja po sodelovanju.

Nedavni primer, ko so vsa štandreška društva zavzela skupno in enotno stališče glede štandreške rajonske konzulte, naj bi ne ostal le enkrat, ampak naj bi pripeljal k večjemu sodelovanju, katero bo edino lahko rešilo štandreško kulturno tradicijo.

V PD »Standrež« je treba posebno omeniti delovanje obeh dramskih odsekov, ki sta bila tudi v tej sezoni najbolj aktivna, saj sta skupno naštudirala štiri igre. Mladinski odsek je pripravil mladinsko glasbeno komedijo Erika Vosa »Plešoči osliček«. Premiera je bila v Standrežu 11. novembra lani. Štandreški mladi igralci so igro ponovili v Gorici in Steverjanu. Predvidena so še druga gostovanja.

Dramski odsek »Standrež« se je 31. marca predstavil z igro Arthurja Foaqueza »Ambrosio krade čas«, katero je ponovil

Dobro je uspel tudi nastop moškega in mešanega zbora na Cecilijanki v Gorici. Važno nalogo opravlja mešani pevski zbor pri nedeljskih mašah. Ob koncu naj omenimo še prijetno družabno večerjo prijateljev in članov obeh zborov.

Nastop doberdobske mladine, ki je na proslavi kmečkih pntov na Goriškem recitala Gradnikove sonete

Zbor »Lojze Bratuž« na mednarodnem tekmovanju C. A. Seghizzi 1973 v Gorici

Slov. prosv. društvo »Hrast« iz Doberdoba

Minulo leto je bilo eno izmed najbolj razgibanih našega društva, saj so zlasti mladi pokazali veliko dobre volje in požrtvovalnosti ter se skušali uveljaviti predvsem na odrskih deskah.

Tujih nastopov smo imeli malo, saj je pri nas gostovala le dramska skupina SKAD iz Gorice z igrano »Srečni dnevi« ter PD »Standrež« z Molierovo igrano »Zdravnik po sili«. Naši nastopi pa so bili kar številni. Mlajši člani naše dramske skupine so ob pustovanju podali v Gorici burko »Snubač v pasti«.

Ob proslavi kmečkih pntov v Katoliškem domu so prav tako naši najmlajši nastopili z izborom Gradnikovih sonetov. Ta recital so naslednjega dne ponovili v Standrežu, septembra pa v Zgoniku. 12. maj je bil prav gotovo za nas vse velik dan, saj je na novo osnovana dramska skupina predstavila domačinom premiero svoje prve igrane »Stilmondski župan« v režiji Marjana Kovača, ki so jo naslednjega dne ponovili. Sledili so nato drug drugemu nastopi po raznih vaseh doma in onkraj meje: Trst, Medvedje brdo (Zavratac), Gorica, Ricmanje in Bazovica. Naši malčki so pokazali svoje zmožnosti z recitacijami na materinski dan in na miklavževanju s prizorom »Zivali spremljajo letos sv. Miklavža«.

Na velikonočni ponedeljek smo pripravili »Praznik pomladi«, ki je najstarejša proslava v Doberdolu. Ob izredni udeležbi občinstva je igral ansambel Lojzeta Slaka in peli Fantje s Praprotna. Na »Septembrskem prazniku« pa je občinstvo zabaval naš domači ansambel Kraški odmevi.

Mešani pevski zbor stalno vadi pod vodstvom Karla Lavrenciča, zlasti ko se bližajo večji prazniki in razni nastopi. Letos je naš zbor sodeloval pri koncertu velikonočnih pesmi v Samatorci pri Zgoniku, novembra je nastopil na Cecilijanki in zastopal Goriško na reviji cerkvenih pevskih zborov v Trstu.

Se vedno vadi in pridno deluje tudi zborček malih pod vodstvom komaj 15-letne Magde, ki poje pri prvi nedeljski maši in se vsako leto udeležuje revije mladinskih zborov. Med njimi se mnogi tudi pridno učijo klavirja v novo ustanovljeni glasbeni šoli.

Društvo je poskrbelo tudi za zabavo in sicer za dvodnevni izlet na Stajersko in za silvestrovanje.

Moški pevski zbor »M. Filej«

Moški zbor »Mirko Filej« je imel svoj redni občni zbor letos 15. januarja. Izporočil odbornikov je razvidno njegovo redno delovanje in udejstvovanje. Tudi seje

Zbor »Mirko Filej« na mednarodnem tekmovanju C. A. Seghizzi 1973 v Gorici

so bile redne in udeležba na njih zadovoljiva. Najvažnejši administrativni dogodek v preteklem letu je bil ta, da je zbor dosegel pravno osebnost s statutom, ki predvideva volitve odbora vsaka tri leta.

Pevska dejavnost je bila tudi precejšnja in verjetno najbolj plodovita v vseh letih obstoja našega zbora. Peli smo v goriški stolnici pri ekumenskem bogoslužju, v Ajdovščini na reviji »Primorska poje«, pri Sv. Ivanu v Gorici ob polaganju vencev v spomin žrtev kmečkih uporov, v Standrežu na proslavi kmečkih pntov, na festivalu v Steverjanu, na festivalu cerkvene glasbe v Cerkljah na Gorenjskem, v Rupji, v Podgori in še kje drugje.

Najpomembnejši je bil vsekakor nastop na mednarodnem tekmovanju »Seghizzi« v Gorici, kjer je zbor osvojil drugo mesto tako v polifoniji kot v folklori. Zraven Cecilijanke se je zbor udeležil proslave sv. Cecilije pri Sv. Ignaciju na Travniku skupno z drugimi goriškimi zbori. Peli smo v Krminu na »Večeru slovenske pesmi«, sodelovali pri božičnici v stolnici in v Kobaridu in peli božične pesmi v umobolnici v Gorici. Nastopov je bilo vsekakor veliko in zbor se je povsod dostojno predstavil.

Registracijo za radio smo opravili samo eno in sicer spored božičnih pesmi za radio Trst A. Zbor si je omislil tudi nove obleke, in upamo, da se bo z njimi predstavil v tem letu.

Tudi za razvedrilo pevcev in njihovih družinskih članov smo poskrbeli. Pripravili smo piknik na Kamenici, ki je dobro uspel.

Zbor sedaj obnavlja svoj repertoar in je v zadnjem času nekoliko omejil svoje nastope. Iz tega vzroka se letos ni udeležil revije »Primarska poje«. Radi bi v bližnji bodočnosti pokazali kaj novega, zato pridno vadimo, tudi večkrat na teden. Zlasti po zadnjem uspehu na tekmovanju »Seghizzi« si je zbor utrl pot v javnost. Množijo se vabila na razne nastope tudi pred italijansko publiko. Vendar poje zbor v glavnem pred slovenskim občinstvom, ker je pač ravno v tem njegov poslanstvo, da pomaga bodriti naš rod v zamejstvu in z lepo pesmijo doprinaša svoj delež k ohranitvi slovenske besede.

Prosvetno društvo »F. B. Sedej« iz Steverjana

Od zadnjega občnega zbora bi lahko na kratko navedli sledeče: priredili smo dva kulturna večera: enega je imel misionar Silvo Česnik, drugega g. Vinko Zaletel s Koroške.

Pri nas so gostovala naslednja društva: trikrat PD iz Standreža in enkrat PD iz Podgore. Ob petletnici otvoritve doma smo povabili Fante izpod Grmade, v no-

»Veseli Steverjanci« pojejo na proslavi 20-letnice njihovega društva

vembru na zahvalno nedeljo pa Planinski instrumentalni kvintet iz Radomlja v zvezi z nagrajevanjem zmagovalcev na petem športnem tednu.

Mešani pevski zbor je v preteklem letu dvakrat nastopil: julija na Kamenici v Slovenski Benečiji in na Cecilijanki v Gorici. Vrtili smo tudi slovenski film in organizirali miklavževanje, božičnico in pustovanje.

Tudi leta 1973 smo priredili zamejski festival narodno zabavne glasbe, ki je bil že tretji po vrsti. Na tej manifestaciji je sodelovalo 22 ansamblov. Festival je zelo dobro uspel. Gost lanskega festivala je bil ansambel Lojzeta Slaka. Za leto 1974 je že razpisan IV. zamejski festival, ki bo

8. in 9. junija.

V letu 1973 smo izdali 7 številčk lista »Stevejanski vestnik«, ki izhaja že peto leto. V letu 1974 smo izdali dve številki, izšla pa je tudi slavnostna številka ob dvajsetletnici ustanovitve društva.

Ansambel Lojzeta Hledeta je nastopil doma petkrat na raznih kulturno zabavnih prireditvah, v Gorici in okolici sedemkrat, na Tržaškem pa v Sv. Križu, v Zgoniku in na Radiu Trst A, kjer je snemal 20-minutni program. Onstran meje je ansambel gostoval dvakrat: v Hotični in na Ptujskem festivalu narodno zabavne glasbe. Nastopil je tudi v videmski pokrajini v kraju Basiliano na tamkajšnji kulturni prireditvi. Skupno je imel 18 nastopov.

Pričevanje o strahotah sovjetskega komunizma

»Richarda Wurmbanda, protestantskega pastora, ki je 14 let preživel v zloglasnih sibirskih ječah, sem spoznal v Parizu, kamor je prispel iz Amerike na vrsto predavanja,« poroča tržaški časninar Renzo Allegri.

Pastorjeva pričevanja o življenju in mučenju pripornikov sibirskih taborišč so strahotna, še bolj živa kot Solženicinova. Ves mesec april bo Wurmband v Italiji, kjer bo imel vrsto predavanj v Bologni, Ceseni, Forliju in drugih mestih Emilije, Romagne in Toskane.

»Preživel sem 14 let v komunističnih ječah. Mučili so me, a ne samo mene, tudi mojo ženo so zaprli in jo mučili. Poznam na stotine oseb, ki še vedno trpe v komunističnih taboriščih. Ne morem in ne smem molčati.«

Richard Wurmband, visoke močne postave, pravi velikan, a z večnim smehljajem na ustnicah, je judovskega pokolenja. Ko mu je bilo 27 let, je sprejel krščanstvo in sicer v Rumuniji, kjer je takrat bival s svojo družino. Med vojno so ga preganjali nacisti, po vojni pa komunisti. Dvakrat so ga komunistične oblasti obsodile na 25 let zaporu.

»Potujem po širnem svetu,« mi je rekel, »da bi ljudem prikazal pravi obraz ateističnega komunizma in jih prepričal o strahotah sibirskih taborišč, kjer na milijone ruskih kristjanov trpi zaradi vere.«

»Kdaj so vas zaprli?«

»Kar na cesti so me pobrali 29. februarja 1948. Osem let ni nihče vedel, da sploh še živim.«

»So uprizorili proces proti vam?«

»Nobenega procesa ni bilo. Komunisti so hoteli, da izginem. A bali so se, ker so dobro vedeli, da sem v inozemstvu zelo znan.«

»Kako ste preživljali dolga leta ječe?«

»Ko so me prvič prijeli, so me vrgli v ječo deset metrov pod zemljo in me zaprli v temno celico. Ostal sem v tej vlažni in ledeni celici tri leta, popolnoma sam, ne da bi samo enkrat videl sončno svetlobo. Po nekaj mesecih so se začela mučna spraševanja. Hoteli so izsiliti iz mene priznanja o protidržavnem delovanju. Tega nisem mogel priznati, zato so me strašno topili. Podhranjen (hrano sem dobival samo enkrat tedensko), in ves razbičan sem zbolel na pljučih. Premestili so me v drugo, še hušjo ječo, kjer sem preživel pet let in pol. Večkrat sem bil podvržen strahotnemu mučenju. Naj navedem le nekatera!

Roke so mi uklenili v verige, ki so na notranji strani imele železne bodice. Ob najmanjšem premiku so mi te bodice trgale meso v zapestju.

Večkrat so nas mučili v hladilnih celicah. Skoro gole so nas naši krvniki potisnili v te hladilnike. Po nekaj minutah smo bili vsi pokriti z ledeno plastjo. Skozi okence nas je opazoval zdravnik. Ko je opazil že smrtonosno zamrznitev, je ukazal, naj ga potegnejo iz celice. Zunaj so

nas ponovno oživilili in ogreli, nato spet porinili v hladilnik. Ta proces se je ponavljal silno pogosto.

Drugič zopet so nas zapirali v lesene kletke, tako tesne, da so nas le s težavo porinili noter. Notranje stene celice so bile vse naježene z ostrimi žebli. Nemo goče je bilo, da bi človek ure in ure nepremično ležal. Če smo se pregibali, so se nam žebli zarili v meso.

Z menoj v celici je bil tudi pastor Florescu. Komunisti so hoteli, da bi izdal svoje brate po veri. Mučili so ga z razbeljenim železom, rezali z noži, zapirali v celice, polne lačnih podgan. Dva tedna se je stoji boril s to golaznjo. Niso ga zločili. Teda so si ti krvniki izmislili najhujšo muko. Pripeljali so njegovega 14-letnega sina in ga pred očetovimi očmi začeli strašno pretepiti. Oče tega ni vzdržal. Zaklical je: »Aleksander, tega ne vzdržim več. Vse bom povedal.« — »Ne, oče, mu je odgovoril junaški deček, »ne smeš govoriti in postati izdajalec.« Deček je umrl pod biči, oče pa je zblaznel.

»Kako se vam je posrečilo, da ste spet prišli na svobodo?«

»Moji prijatelji si niso dali miru. Ne prestano so me iskali. Končno se je mojemu prijatelju zdravniku posrečilo, da so ga sprejeli v tajno policijo. Kot zdravnik je imel dostop v vse celice. Tako sva se srečala. Po njegovem posredovanju so se začela zame zanimati tuja poslanstva. Leta 1956 so me izpustili. Strogo so mi prepovedali vsako versko udejstvovanje. Pridružil sem se tajni Cerkev in postal član te trpeče Cerkev. Leta 1959 so me ponovno odkrili in me spet obsodili na 25 let zaporu. Preživel sem v ječi ponovnih pet let. Zopet strahotna mučenja in nezasišano trpljenje. Končno so me ob neki amnestiji izpustili. Še z večjo vne mo sem se lotil dela v skrivni Cerkev. Ko so me vnovič zasačili, sem s pomočjo mednarodne organizacije za trpečo Cerkev v Rusiji pribežal na Zapad.«

»V čem obstaja sedaj vaše delovanje?«

»Ustanovil sem misijonsko gibanje, ki ima namen prikazati svetu, kako živi v Rusiji trpeča Cerkev. Tudi v Italiji imamo svoj sedež in sicer v Marchirolu (Varese).«

»Po vašem mnenju, gospod pastor, je še veliko kristjanov v komunističnih ječah in na prisilnem delu?«

»Zelo veliko. A so nadvse pogumni pričevalci Kristusovi. Nobeno mučenje jih ne upogne. Kristjani so tudi v vrstah oboroženih sil in celo med tajno sovjetsko policijo.«

V Sibiriji, globoko pod zemljo, deluje skrita tiskarna. Tu se tiska sv. pismo in druge verske knjige. Pri tem delu so sami prostovoljci, ki so se odločili, da bodo vse življenje preživeli globoko pod zemljo kot »živi zakopani«. Le redke osebe vzdržujejo z njimi stik, da jim dobavljajo hrano in potrebni material. Komunizem ne bo nikdar uničil Kristusove vere.«

VLADIMIR TRUHLAR

Lessico di spiritualità

Najprej sem slišal praviti, da p. Vladimir Truhlar pripravlja poseben slovar duhovnega življenja, potem sem bral, da je tak slovar izšel. Izdala ga je založba Queriniana v Bresciji. Stopil sem do sester pavlink v Gorici in vprašal, če imajo to knjigo. Sestra je takoj odgovorila: »Mislite na knjigo Vl. Truhlarja, Lessico della spiritualità? Imamo jo. Knjiga mora biti zanimiva, kajti prodale smo že več izvodov.«

Knjigo sem kupil in videl, da je precej zajetna, saj šteje skoro 750 strani teksta. Tiskana je zelo pregledno. Najprej sem si jo ogledal, saj taka knjiga ni kar tako in tudi ne gre za knjigo zabavne vsebine. Avtor pravi o svoji knjigi: »Stopil sem v svoje šestdeseto leto življenja (in 23. leto, kar predava duhovno teologijo na Gregorijanski univerzi v Rimu) in menil sem, da je prišel čas, da predstavim "duhovni" pogled na človeško bivanje danes v obliki slovarja, saj kaj podobnega nimamo še. V ta namen je bilo potrebnih okrog 700 člankov.«

Predvsem velja povedati, da je knjiga leksikon ali po domače slovar. Vendar slovar svoje vrste. Od običajnih slovarjev je ohranil to, da so besede razvrščene po abecedi italijanskega jezika, toda razlaga gesel je izčrpna. Kljub temu ni predolga, ker pri vsaki besedi, vsakem izbranem geslu pove to, kar je bistvenega. Pove pa jasno in na kratko in s strokovno preciznostjo. Tu se avtorju najbolj pozna, da ni Italijan, ker je stvaren in brez nepotrebnih besed.

Njegov namen je bil, podati duhovni pogled na človeško bivanje danes. Ne gre mu za kažipot v krščanskem svetništvu ali v krščanski askezi, ampak za duhovno podobo sodobnega človeka, vernega ali nevernega, kristjana ali ne, ki čuti, da človek ne živi samo od kruha, da ni samo meso in kri, temveč tudi duh, ki išče smisel, trdnost in avtentičnost svojemu življenju.

O tem pričajo avtorji, ki jih navaja: Nemca Romano Guardini in Karl Rahner, Italijani Giuseppe Ungaretti, Salvatore Quasimodo in Ignazio Silone, Indijec Rabindranath Tagore, Norvežan Dag Hammarskjöld, pa Vladimir Solovjev, Edward Koebek, Teilhard de Chardin, Ladislav Boros.

Svetnikov med njimi ni. Navaja jih sicer v tekstu, ko govori o raznih duhovnih izkušnjah (sv. Terezija Avilska, sv. Janez od Križa, sv. Francišek Asiški, sv. Ignacij Lojlski). Znanstvenik o duhovnem življenju ne more mimoto teh avtentičnih krščanskih poznavalcev duhovnega življenja in duhovnih izkušenj. Vendar iz knjige je videti, da avtorju ni šlo za prikaz krščanskega duhovnega življenja in izkušnje, ampak za občečloveške izkušnje. Tudi v tem je originalnost Truhlarjeve knjige.

Z namenom je vsklajen tudi način obravnavanja posameznih gesel. Vladimir Truhlar ne samo pojasni posamezna gesla, kot je navada v slovarjih, ampak navaja tudi izkušnje, pričevanja, spoznanja drugih avtorjev, pesnikov, pisateljev, filozofov, teologov. Predvsem pa se sklicuje na izkušnje svetih avtorjev božjega razodetja. Na ta način postane Duhovni leksikon neke vrste mala enciklopedija duhovnosti človeka v sedanjem času.

Kot taka mala enciklopedija bo knjiga p. Truhlarja prav prišla vsem, ki se zanimajo za vprašanja človekove duhovnosti. Med temi so vsi vzgojitelji, pedagogi, moralisti, pisatelji, pesniki. Z eno besedo vsi, ki vidijo v človeku še kaj več kot zgolj konsumistično bitje.

Naj zaključim z mislijo, ki velja za to in za druge knjige, ki jih je napisal p. Truhlar. Pri njem gre za znanstvenika, ki v svoji stroki, v raziskovanju človekove duhovnosti utira nova pota, hodi tudi izven tradicionalnega gledanja in vrednotenja pojavov tako v cerkvenem kot v občečloveškem dogajanju. Pri tem večkrat preseneti s svojimi sodbami, dognanji in spoznanji.

Ali vse drži, kar je v njegovih knjigah? Prav gotovo ne, saj tudi prof. Truhlar ni nezmožljiv. Vendar mu je treba priznati pogum iskalca, pionirja na polju človeške duhovnosti.

Pravijo, da v Sloveniji pripravljajo slovenski prevod Truhlarjevega Duhovnega leksikona. Če bo res izšel tudi v slovenščini, bo lepo dopolnilo k sličnim knjigam, ki smo jih Slovenci že dobili v zadnjih letih. Mislim poleg obeh Truhlarjevih na knjige dr. Antona Trstenjaka in na Jožeta Krošla »Uvod v pastoralno sociologijo«.

Kazimir Humar

Velika noč v slovenski duhovnici v Gorici

Veliki četrtek 11. aprila: sv. maša zadnje večerje in postavitve sv. Rešnjega Telesa pri Sv. Ivanu ob 20. uri, nato skupno češčenje ob zaprtim tabernaklju in sicer: ob 21. uri za žene in dekleta, ob 22. uri pa za može in fante.

Veliki petek 12. aprila: ob 17. uri obredi pri Sv. Ivanu, ob 20. uri zadnja postna pridiga na Travniku. Na veliki petek je strog post, tj. zdržek od mesa (od 14. leta dalje) in enkratno nasičenje (od spolnjenege 21. do začetege 60. leta starosti).

Velika sobota 13. aprila: velikonočna vigilija in maša vstajanja pri Sv. Ivanu s pričetkom ob 19.30.

Velika noč 14. aprila: slovenska duhovnica v Gorici vabi vse slovenske vernike v mestu Gorica na skupno obhajanje velike noči v goriški stolnici. Ob 6.30 zjutraj slovesnost vstajanja s procesijo po cerkvi, nato sv. maša velikonočnega jutra.

Občni zbor SLG v Gorici

Prejšnji četrtek se je vršil napovedani občni zbor Slovenskega ljudskega gibanja v Gorici. Udeležilo se ga je lepo število članov ter zastopstvo SLG iz Trsta. Predsednik Andrej Bratuž je podal poročilo o sedanjih vlogi in pomenu SLG v današnji slovenski situaciji. Tajnik Karel Brešan je v svojem referatu predstavil organizacijski ustroj politične skupine in njeno sedanje delovanje. Blagajnik Mirko Spacapan pa je podal obračun organizacije. Odborniki Marjan Terpin, Damjan Paulin ter Vladimir Sturm so v svojih izjavah obrazložili stališče SLG do našega širšega političnega delovanja in nakazali predloge za politično reorganizacijo.

Po glasovanju o razrešnici je nato občni zbor izvolil širši svet, nadzorni odbor in razsodišče. Svet bo na svoji prvi seji izvolil izvršni odbor. Razvila se je živahna debata, ki je pokazala zanimanje članov za politične probleme naše manjšine. Občni zbor sta pozdravila tajnik SLG iz Trsta Franc Mlajč ter deželni svetovalec Drago Štoka. Oba sta poudarila tesne vezi med Slovenci v zamejstvu in izrazila željo po še globljem sodelovanju.

O samem občnem zboru bomo obširneje poročali kasneje v posebni prilogi našega lista.

Združenje cerkvenih pevskih zborov - Gorica

V sredo 3. t. m. so se v Katoliškem domu srečali pevovodje in predstavniki goriških cerkvenih zborov. Prišli so v velikem številu, akoravno smo v času neposredno pred veliko nočjo in so vsi obremenjeni s pevskega vajami za praznike.

Predsednik delovnega odbora Mirko Spacapan je vse pozdravil in obrazložil namen tega združenja, cilje, ki si jih zastavlja ter obenem poudaril strogo cerkveno naravo te organizacije, katera je nakazana tudi v pravilih. Ta pravila je potem prisotnim tudi prečital in primerno osvetlil.

Udeleženci so živahno posegli v razpravo in iz predlogov, vprašanj in podobnega je bilo takoj razvidno, kako potrebna je bila ustanovitev tega združenja, ki naj bi poživljalo cerkveno petje na Goriškem, dajalo pobude in bilo tudi središče izmenjave mnenj in diskusij s tega področja.

Zavzetost in dobra volja sta poročila, da bo združenje pognalo zdrave in globoke korenine. Ob koncu so udeleženci izvolili še nekaj novih odbornikov in je tako zastopana vsa Goriška. Prihodnji sestanki, na katerem se bodo tudi porazdelile razne funkcije, bo v četrtek 18. aprila ob 20.30 v Katoliškem domu v Gorici.

Sovodnje

Na seji občinskega sveta 22. marca letos v Sovodnjah je bilo sklenjeno, da bo občinska uprava uvedla službo za odvažanje smeti. Obenem je bil odobren pravilnik, kako naj se ta služba vrši. Služba bo začela delovati enkrat v jeseni, ker mora pravilnik prej Rim odobriti.

V zvezi s pobiranjem smeti bo občinska uprava nabavila majhen tovornjak, ki bo dvakrat tedensko obšel vse vasi sovođenjske občine razen Vrha sv. Mihaela, kjer ljudje še ne vidijo potrebe po taki službi. Če jo bodo kdaj kasneje želeli imeti, jo bodo tudi dobili.

Vsi prebivalci občine bodo morali plačevati davek za to službo. Davek bo razdeljen na tri kategorije: 1. stanovanja, 2.

SLOVENSKO KATOLIŠKO DRUŠTVO »HRAST« DOBERDOB

vabi na svoj tradicionalni

PRAZNIK POMLADI

ki bo v Doberdodu na velikonočni ponedeljek 15. aprila.

Na sporedu so:

bogat srečolov, nastop moških zborov »Igo Gruden« iz Nabrežine in »Zarja« iz Bilj. - Razveseljeval bo prireditev ansambel »Igo Radovič«. Poskrbljeno bo za domača jedila in pijačo.

(V primeru slabega vremena praznik odpade)

trgovski lokali, 3. gostilne in hoteli.

Na omenjeni seji je župan Češut tudi poročal o poteku pogajanj, ki so jih imele okoliške občine z goriško glede skupnega avtobusnega konzorcija. Trenutno je zadeva v proučevanju.

Svetovalci so odobrili tudi dve podpori. Otroškemu zboru z Vrha so nakazali 40.000 lir, sovođenjskemu nonetu pa 150.000. S podporo naj bi si zbora nabavila enotne obleke.

Pri tem se je neki svetovalec obregnil ob pevovodjo otroškega zbora na Vrhu, češ da bi otroški zbor moral biti vključen v kako svetovno društvo.

Večinski svetovalec z Vrha je odgovoril, da omenjeni zbor nekako (?) že deluje v sklopu domačega društva, kar pa ni res, ker je samostojen in neodvisen. Zbor goji poleg nabožne tudi narodno pesem. Nastopil je na vaškem prazniku, na mali Cecilijanki v Gorici, v Podgori in na šolski Prešernovi proslavi na Vrhu.

Skrajno nepošteno je zato, prikazati pevovodjo kot nekako oviro za razmah zbora, ko je po drugi strani znan njegov idealizem in zavzetost za našo pesem. Iz Rupe prihaja na Vrh vadit otroke dvakrat na teden ob vsakem vremenu, zato tudi uspehi ne manjkajo.

Po debati o tem vprašanju, v katero je poseglo več svetovalcev, je župan Češut modro in pravilno ugotovil, da ni važno, če je zbor vključen v kako društvo. Glavno je, da se vidijo uspehi njegovega delovanja.

OBVESTILA

Duhovna obnova za dekleta in žene bo v Marijinem domu v ul. Risorta 3 v Trstu od 24. do 28. aprila. Govori bodo zjutraj ob 7^h v kapeli in popoldne ob 17.30 v dvorani. Začetek v sredo 24. aprila ob 17.30. Govoril bo lazarist Anton Pust iz Ljubljane.

Pesem mladim na radiu Trst A. Prihodnji torek 16. aprila ob 19.20 začne radijska postaja Trst A oddajati posnetek mladinskih zborov in ansamblov z revije »Pesem mladim 1974«, ki je bila v Kulturnem domu v Trstu v nedeljo 10. marca. Zbori in ansambli bodo nastopili v okviru rubrike »Za najmlajše« in se bodo predstavili našim radijskim poslušalcem v istem vrstnem redu kakor so nastopili na reviji. Prihodnji torek bosta zato na sporedu otroški zbor »Slovenski šopek« iz Mačkolj in otroški zbor z Opčin.

DAROVI

N. N. Marijinim sestram za novi oltar 20.000; v spomin pok. sestre za gobavce misijonarja Ivana Stante 150.000; v spomin pok. sorodnikov za slovensko župnijo v Gorici 500.000 lir.

movinske fronte, v katero je vpisanih skoro polovica Bolgarov. Seveda sta ti dve organizaciji le pripraga partije, medtem ko je za mladino »Zveza Dimitrovske komunistične mladeži«.

Upravno je Bolgarija razdeljena na 28 okrajev. V njih je 175 mest (grad), 941 občin (obština), 4.481 vasi (selo) in 1.310 raztresenih naselij (mahalac koliba).

Bolgarija je ena najbolj zvestih članov vojaškega Varšavskega pakta in vzhodnega gospodarskega združenja COMECON. Diplomatske stike vzdržuje z nad 70 državami in je članica Organizacije združenih narodov.

KATEDRALA ALEKSANDRA NEVSKEGA

Med poslopljema poslanske zbornice in bolgarske znanstvene akademije se odpira proti severu pogled na mogočno katedralo Aleksandra Nevškega. Katedrala, vsa v bizantinskem stilu, stoji sredi okroglega trga na najvišji točki Sofije.

Posvečena je sv. Aleksandru Nevskemu (1220-1263), zmagovalcu nad Švedi, po katerem je ruski car Aleksander II., osvoboditelj Bolgarije, prejel svoje ime.

ŠPORT

Po desetih zaporednih porazih se je Olympiji končno le posrečilo zmagati, in sicer proti ekipi Ferroni iz Verone s 3:0 (15:3, 16:14, 15:12). Zmaga je vsekakor pomembna, ker je našim fantom spet odprla pot do obstanka v ligi. Treba pa je zmagati še dve preostali tekmi! Ne glede na to pa je treba igralce pohvaliti zaradi požrtvovalnosti in vztrajnosti, saj so znali po tolikih neuspehih še priti do zmage. Moštvo, ki je v soboto stopilo na igrišče je sestavljalo samo pet ključnih igralcev, eden je bil rezerva. Poznala se je odsotnost tolkača Marjana Černica in dvigača Nardina, ki ga je tokrat dokaj uspešno nadomestil Vilko Antonič. Slednji počasi okrevava od nedavne poškodbe in zgleada, da se povrača v staro formo.

Prihodnja tekma bo v soboto 20. aprila v Vidmu proti moštvo CSI Friuli, ki je tudi neposreden kandidat za izpad. Treba je zmagati; računamo pa tudi na navijače. V okviru »Turnirja prijateljstva« je Olympia odigrala tekmo proti Boru in zgubila s 3:0. Vseeno pa bo nastopila v finalu, kjer bo, upamo, v popolni postavi dostojno branila svoje barve.

Druga ekipa Olympije, ki nastopa v promocijskem prvenstvu pa je medtem premagala moštvo AGI s 3:1 in Merano s 3:0. Tako je zdaj prva na lestvici in bo verjetno to mesto tudi obdržala do konca. Poudariti moramo namreč, da so ti fantje v petih tekmah zgubili samo en set! Lahko se bodo torej potegovali za vstop v 1. divizijo.

LJUBLJANSKA TV

Spored od 14. do 20. aprila 1974

Nedelja: 9.30 Vojna in mir. 11.05 Otroška matineja. 12.35 Nedeljsko popoldne. 17.35 »Bila je noč v Rimu«, film. 20.35 »V registraturi«.

Ponedeljek: 14.25 Hokej v Helsinkih. 17.50 Kljukčeve dogodivščine. 18.30 Na daljnem severu. 20.40 »Beneški trgovci«.

Torek: 16.05 Jugoslovska folklor. 17.55 Kdo je napravil Vidku srajčico. 18.25 Jazz. 19.00 Prehrana dojenčkov. 19.20 Nemi film. 21.35 S. Reymont: »Kmetje«, II. del.

Sreda: 17.10 »Beli kamen«, film. 17.55 Nogomet Jugoslavija: SZ. 20.35 Film tedna.

Četrtek: 15.55 Helsinki: hokej. 18.40 Zlati cekin. 20.40 »Vest in pločevina«. 21.15 Monitor: Olimpija.

Petek: 17.25 Pisani svet. 18.25 Podpeški oktet in ansambel Franca Flereta. 19.00 Hranila. 20.40 »Pojmo v dežju«, film.

Sobota: 12.55 Helsinki: hokej. 17.25 Srečanje s Tončko Maroltovo. 18.15 »Zvezdica«, film. 20.30 Štirje asi. 21.15 Pravniki. 22.10 Cannon.

Za misljone: N. N. 1.000; Jožefa Vuga 1.000; N. N. iz Solkana 1.600; družina Bitežnik za gobavce 5.000 lir.

Čenkev je zgrajena v obliki križa in ima pet velikih ladij. V njej je prostora za 7.000 ljudi. Dolga je 76,5 m in široka 53,5 metrov ter zavzema 4.028 kv. metrov površine. Osrednja kupola je visoka 46 m, zvonik pa 53. V njem je 12 zvonov; največji tehtja 12 ton in je moč njegov glas slišati na razdaljo 30 km. Leta 1960 so osrednjo kupolo ponovno pozlatili. Pri tem so porabili 8,3 kg zlata. Je res nekaj veličastnega videti to pozlačeno kupolo z okoliških višin, ko se koplje v sončnih žarkih.

Temeljni kamen za katedralo so položili že leta 1882, dela pa so stekla leta 1904 in se končala dvajset let nato. Gradnjo sta vodila ruska arhitekta Bogomolov in Pomerancev, pri slikanju pa so sodelovali umetniki z vzhoda in zapada.

Kripto so namenili sprva za grobnico bolgarskim kraljem in patriarhom, sedaj pa služi kot umetniška zakladnica, v kateri je shranjenih 210 ikon, stenskih slik in oltarnih delov od 12. do 19. stoletja.

Severozapadno od katedrale Aleksandra Nevškega stoji kakor v zadregi druga cerkev, po kateri je bolgarska prestolnica

RADIO TRST A

Poročila: 7.15 (samo ob delavnikih), 8.15, 11.30 (samo ob delavnikih), 13.15, 14.15, 17.15 (samo ob delavnikih), 20.15 in 23.15.

Dejstva in mnenja: 14.30 (samo ob delavnikih).

Sport: (dnevno) ob 20.00 uri.

Spored od 14. do 20. aprila 1974

Nedelja: 8.05 Slovenske velikonočne pesmi. 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rujanu. 9.45 Glasba za orgle. 11.15 Mladinski oder: »Zajčkovi pirhi«. 12.00 Nabožna glasba. 12.15 Vera in naš čas. 12.30 Naša gošpa. 13.00 Kdo, kdaj, zakaj... 15.45 »Vinska žalostna z alelujo«. 16.20 Revija glasbil. 17.00 Sport in glasba. 18.00 Nedeljski koncert. 20.30 Sedem dni v svetu. 20.45 Pratika. 22.10 Sodobna glasba. 22.25 Nežno in tiho.

Ponedeljek: 8.30 Revija popevk. 9.00 Praznična matineja. 10.00 Simfonični koncert. 11.00 Mlad. oder: »Klic po četetu«. 11.35 Opoldne z vami. 14.30 Pregled slov. tiska v Italiji. 15.10 »Primorske zdrahe«. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.30 Glas in orkester. 19.10 »Vstajenje iz prozornosti ran«, pesmi V. Truhlarja. 20.30 Slovenski razgledi. 22.15 Pesmi brez besed.

Torek: 11.35 Pratika. 12.50 Medigra za pihala. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 18.30 Komorni koncert. 19.10 Saljive zgodbe F. Mikuletiča. 19.20 Za najmlajše. 20.35 Mozart: »Carobna piščala«, opera. 21.55 Znani pevci. 22.20 Južnoameriški ritmi.

Sreda: 11.40 Radio za šole. 12.00 Opoldne z vami. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 18.30 Radio za šole. 18.50 Koncert. 19.10 Higiena in zdravje. 19.20 Zbori in folklor. 20.35 Simfonični koncert. 20.55 Za vašo knjižno polico.

Četrtek: 11.35 Slovenski razgledi. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 18.30 Umetniki in občinstvo. 19.10 Sv. Višarje. 19.25 Za najmlajše. 20.35 »Zaljubljen v nemogoče«. Drama. 21.35 Zabavna glasba. 21.45 Skladbe davnih dob: Kristusovo vstajenje.

Petek: 11.40 Radio za šole. 12.00 Opoldne z vami. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 18.30 Radio za šole. 18.50 Sodobni ital. skladatelji. 19.10 »Romeo Kocjančič«. 20.35 Delo in gospodarstvo. 20.50 Koncert.

Sobota: 11.35 Poslušajmo spet. 15.45 Avtoradio. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 18.30 Koncertisti naše dežele. 19.10 Družinski obzorik. 19.30 Revija zborovskega petja. 20.35 Teden v Italiji. 20.50 »Odskočna deska«. 21.30 Vaše popevke. 22.30 Nežno in tiho.

Župnik priporoča razporoko

V župniji Marije Kraljice v predmestju Milana je tamkajšnji župnik ljudem svetoval, naj na referendumu 12. maja glasujejo za ohranitev zakona o razporoki. Zaradi tega ga je milanski nadškof kardinal Colombo pozval, naj odstopi. Verniki so dali nato nadškofu vedeti, da so na strani župnika in da novega, če ga bo nadškof imenoval, ne bodo sprejeli.

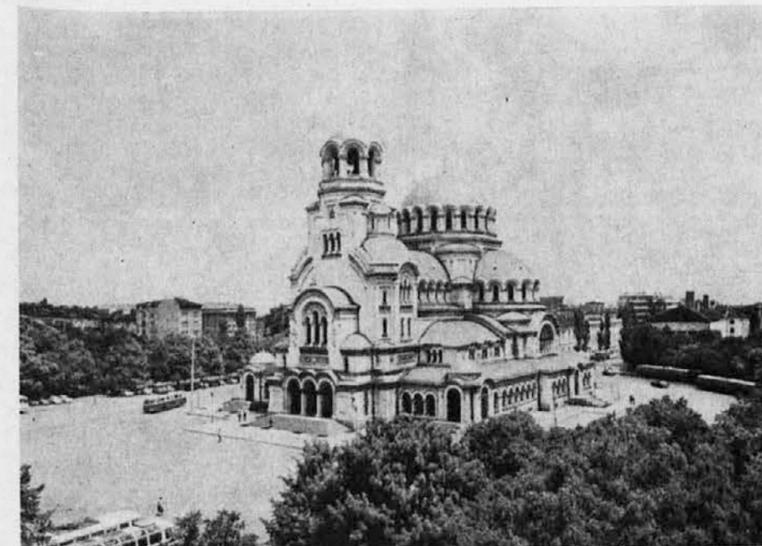
Nestrpen do kraja

V Libiji je oblast prešla od muslimanskega fanatika polkovnika Gedafiga na veliko bolj umerjenega majorja Jallouda. Se pred kratkim je Gedafiga na četrtem sedenju vseafriškega gibanja mladim, ki je bilo v Bengaziju, dejal, da se morajo Afričani otresti krščanstva, ki da je ostanek kolonializma in uničuje afriško osebnost.

SREČANJE V PATRIARHIJI

Na južni strani trga pa najdemo stavbo Sv. sinoda, kjer ima sedež bolgarski pravoslavni patriarh. Bolgari so se neprestano prizadevali, da bi bili cerkveno neodvisni od Bizanca, kajti podrejenost Bizancu je bila zanje narodnostno pogubonosna. Bizanc je vsiljeval grški jezik in pošiljal grške duhovnike, ki so imeli vse prej kot posluš za težnje bolgarskega ljudstva po samostojnosti na verskem, kulturnem in političnem področju.

DRUGIČ NAPREJ

Katedrala sv. Aleksandra Nevškega v Sofiji

JOZE JURAK

EKUMENSKO POTOVANJE V BOLGARIJO

(6)

Boulevard Ruski preide nato v Trg narodne skupščine (Ploščad Narodno sabranie). Njega krasi mogočen spomenik ruskega carja Aleksandra II., ki je v letih 1877-78 pripomogel s svojimi generali Skobelovim, Gurkom in Ignatievim k osvoboditvi Bolgarije izpod turškega jarma. Car je upodobljen na konju, držeč v roki vojno napoved Turčiji, ob vzožju pa so oblikovane postave omenjenih treh generalov.

Seveda Trg narodne skupščine ne nosi imena po skupščini (parlamentu), temveč se nahaja na njegovi severni strani tudi poslopje poslanske zbornice, ki so ga bili v letih 1884-90 zgradili po načrtih dunajskega arhitekta Jovanovitscha.

DRZAVNA UREDITEV

Poslanska zbornica je dejansko le orodje komunistične partije, ki ima vso oblast trdno v rokah. Vsaka štiri leta so volitve v to zbornico, ki pa naravno le to potrdijo, kar hoče partija.

Člani poslanske zbornice izvolijo iz svoje srede prezidij, ki ima 19 članov in je nekak kolektivni poglavar države kot npr. v Italiji predsednik republike, vso oblast pa izvaja svet ministrov, ki ga vodi vedno glavni tajnik komunistične partije. Od leta 1962 dalje je to, kakor že omenjeno, Todor Živkov. Ministrski svet šteje 34 članov.

Bolgarija je popolnoma odpravila zasebno lastnino in podržavila vsa proizvajalna sredstva. Tudi kmetijstvo je socializirano. Kmetje so združeni v zadruge. Ker je bolgarski človek že od nekdaj imel smisel za življenje v zadrugah, teh sprememb skoro ni občutil.

Komunistična partija se je razvila iz socialistične stranke, ki je bila ustanovljena 20. julija 1891. Partija šteje pol milijona članov. Poleg nje obstajata še Zveza kmetov in množična organizacija Do-

HOTEL

BLED

ROMA - RIM (ITALIJA)

Via S. C. in Gerusalemme, 40

Tel. 777.102

Kat. B - Sobe s kopalnico, klimatizacija, telefonom, radiodifuzijo. Restavracija. Parkirni prostor. Rojakom popust!

Dobrodošli!

URARNA IN ZLATARNA

VIZINTIN ANI in MARJAN

GORICA - ul. Monache, 9

Kmečka banka

GORICA - ul. Morelli, 14 - Tel. 2206

vam nudi ugodne pogoje za trgovske posle in bančne usluge (tekoči računi, vezane in proste hranilne vloge, posojila, vnovčenje in diskontiranje trgovskih menic, posli z inozemstvom, nakup tuje valute, plačevanje davkov in tako dalje)

TVRDKA

Košič Benedikt

V obnovljenih prostorih v pritličju in v prvem nadstropju dobite zelo veliko izbiro vseh vrst obutev.

Tel. 5162

GORICA

Ul. Rastello, 1

TVRDKA

Florijan Vetrih

Velika zaloga nafte, gazolija za centralno kurjavo ter kerozena znamke Chevron

GORICA, ul. Lantieri, 5 - Tel. 2527

MOŠA, ul. Isonzo, 23

PEKARNA - SLAŠČICARNA

VIATORI

Vse, kar potrebujete za vsakdanjo oskrbo in vse, kar si želite ob raznih pogostitvah ter svečanostih družinskega in društvenega značaja, dobite v največji izbiri v naših goriških prodajalnah

GORICA

Tel. 2645

**Ob praznikih vstajenja
čestitajo in pozdravljajo**

DROGERIJA

VIDA

GORICA - ul. Seminario, 10 - Tel. 2887

TRGOVINA

z jestvinami in
vsemi kmetijskimi
potrebščinami**Karel Komjanc**

Bukovje, 6 - Tel. 81108

ŠTEVERJAN

TVRDKA

ANTON KOREN

IZDELAVA STEKLA

Podružnica:
Corso Italia, 42
GORICAGlavna trgovina:
Ul. Carducci, 6
Tel. 2234

TRGOVINA ČEVLJEV

ALPINA

GORICA - Corso Verdi, 78 - Tel. 2517

GOSTILNA

„Pri Mirkotu“

SOVODNJE OB SOCI

Elia Čuk

Kolesa, motorna kolesa, radijski sprejemniki, šivalni stroji, pritikline

GORICA, Trg Cavour, 9

Tel. 83536

TRGOVINA

AGRARIA

(Pri Darkotu)

GORICA

Ul. Carducci, 45

★ SLOVENSKA SKUPNOST želi svojim članom, somišljenikom in vsem Slovencem vesele velikonočne praznike.

★ ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV želi pevcem in njihovim družinam veselo veliko noč.

★ ZVEZA SLOV. KATOLISKE PROSVETE v Gorici in vsa v njo včlanjena društva, pevski zbori in druge kulturne skupine voščijo vesele praznike Kristusovega vstajenja.

**Letošnje skupno romanje:
OROPA**

Cilj našega letošnjega skupnega romanja je svetovno znano planinsko Marijino svetišče Oropa.

Romanje bo trajalo štiri dni in sicer od ponedeljka 8. julija do četrta 11. julija. Približni spored:

Ponedeljek 8. julija zgodaj jutraj odhod iz Trsta in Gorice z dobrimi avtobusi.

Torek 9. julija: Ves dan v Oropi. Kdor bo želel, se bo v popoldanskih urah lahko povzpel z vzpenjačo visoko v gore.

Sreda 10. julija: Celodnevni izlet v Dolino Aosta.

Četrtek 11. julija: Povratek domov. Spetoma se ustavimo v Sottomonte in na Monte Berico, kjer bo zaključek romanja.

V Oropi smo bili že dvakrat in sicer leta 1956 in leta 1965. Kraj je v vsakem oziru zelo privlačen. Letošnje romanje je združeno s celodnevno izletom v Dolino Aosta. Za večino izmed nas bo ta dolina novost.

Celotni stroški bodo znašali 50.000 lir. Pridržimo si pravico, da ceno zvišamo, če bi v prihodnjih mesecih šle cene navzgor. (Avtobusi so letos za 80% dražji kot so bili lani.)

Na Tržaškem vpisujejo vsi slovenski dušni pastirji, na Goriškem uprava Kato-liškega glasa. Vpisovanje traja od velike noči do 12. maja. Ob vpisu daste na račun 20.000 lir. Celotna vsota mora biti pokrita 10. junija 1974.

Romanje pripravlja Duhovska zveza v Trstu; goriške romarje bo vodil g. Jože Jurak.

Prodaj nad Grljanom pri Trstu zemljišče 1.300 kv. m zasajeno s trto in sadnim drevjem. Pridelava se najboljša vina s celega Brega. Vozna pot blizu. Cena 4 milijone. Naslov na upravi.

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski 70 lir, osmrtnice 100 lir, k temu dodati 12% davek IVA.

Odgovorni urednik: msgr. dr. Fr. Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Izdaja Katoliško tiskovno društvo

TRŽASKA
KREDITNA
BANKA

želi ob letošnjih velikonočnih praznikih vsem rojakom v zamejstvu, domovini in zdomstvu prijetne dneve oddiha in notranje sreče ter jih vabi, da se z zaupanjem poslužujejo njenega poslovanja

BCIKB

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE

S. P. A.

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

GLAVNICA LIR 600.000.000 — VPLAČANIH LIR 300.000.000

Vse bančne operacije.
Bančne privolitnice za izvoz in uvoz.
Petletna hipotekarna posojila.**MENJAVA VSE TUJIH VALUT**

T R S T

Brzjavni naslov: Bankred

UL. F. FILZI št. 10

Tel. 38-101 — 38-045

GOSTILNA

Devetak

VRH SV. MIHAELA, 48 Tel. 88005

Tiskarna BUDINGorica
Riva Piazzutta 18
Tel. 2676